

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin orqanı

Təhsil
millətin
gələcəyidir!
Heydər Əliyev

Bu sayımızda

Xarici ölkələrin ali
təhsil müəssisələrində
təhsilini davam etdirəcək
vətəndaşların diqqətinə

⇒səh.4

Azərbaycan
müəlliminə
seçir

⇒səh.9

Şagird psixologiyasına
müsbat təsir
edən faktor

⇒səh.10

Gələcəkdə lazımlı
olacaq əsas
bacarıqlar

⇒səh.15

Bilik əsas meyar olanda...

Müəllimlərin işə qəbulu imtahanlarının
ictimai əks-sədasi: “Bu prosesin müsbət
nəticələrini mütləq görəcəyik”

Bayraqımızı Avropada ucaldanlar

Tarixin bütün dönmələrində Azərbaycan idmançıları dünya idman tarixinə öz imzalarını atıblar. Keçmiş sovetlər məkanında güleşçilərimiz, bokşularımız, samboçularımız, yüksəl atletika təmsilcilerimiz daim əlkəmizin idman şərfini qoruyaraq respublikalararası yarışlarda müxtəlif kateqoriyalı medallar qazanmaqla qürur mənbəyimizə çərçivilərlər. Sağlam bəndəndə sağlam ruh tərbiyə etmək prinsipi gənclərimizin düşündürən tərəflərini zamanın tələblərinə uyğun şekilde formalasdırımağa daha böyük imkanlar yaradıb. Buna görə də uşaq və yeniyetməlik dövrlərindən başlayaraq məktəblilərimiz idmanın müxtəlif növlərinə colb olunmasının vacibliyi Azərbaycanın dövlət siyasetinin əsas istiqamətlərin-

dən biri olub. Artıq müxtəlif idman yarışlarında, olimpiadalarda və dünya birlərində millimizi təmsil edən idmançılarımız her il idmanın bütün növleri üzrə yüksək nəticələr nümayiş etdirirək qızıl və gümüş medallara sahib olurlar və bayraqımızı dünyanın bütün qitələrində dağalandırırlar. Bu, olduqca sevindirici və qürurverici haldır. Qələbələrimiz, uğurlarımız gözönündədir. Bu günlərdə Təhsil Nazirliyi sisteminde fəaliyyət göstərən idman məktəbləri üzrə “Minsk 2019” II Avropa Oyunlarında iştirak eden, qızıl və gümüş medallar qazanan idmançılarımıza görüsüb qələbə sevincərini bölüdük və təsəssüratlarını dinlədik. Ən mötəbər yarışlarda rəqiblərimi möglüb edərək, bayraqımızı ucal-

dan bu gənclərin ürək sözlərini, ürək çırıntılarını dinləmək, onların arzu və isteklərini qələmə almaq necə de xoş idi!

“Vətənimə olan sevgim
qalib olmağıma təkan verdi”

Azərbaycan yunan-Roma güləşçisi
Islam Abbasov:

- Qubadlı rayonunda anadan olmuşam. Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası bitirmişəm. Atam güləşən məşgul olub. İlk dəfə idmanla məşgul olanda yeddi yaşım vardi. Sumqayıtda məşqə gedirdim. Müəllimim Dəvətli Qəbir Əliyev idi. Sonralar Bakıda əsas komandaya üzv oldum. Məşqələr mənim

üçün çox maraqlı keçirdi. Atam istəyirdi ki, güləşçi olum. Nehayət ki, atamın arzularını yerinə yetirdim. Atam her qələbəni eşidəndə elə bil ona bir dünya sevincə bəxş edirdim. Ən çətin döyüümüz 2015-ci ildə İranın paytaxtı Təhranda keçirilən Dünya kubokunun finalında oldu. Azərbaycan və Rusiya komandaları arasında həllədici görüş idi. Olimpiya şampionu, rusiyalı David Çakvetadze möglüb etmək üçün çox əziyyət çəkdi. Neticədə əlkəmiz dünya kubokunun sahibi oldu. 2017-ci ildə ise yunan-Roma güləş növü üzrə Dünya Kubokunda qələbəmizden sonra möhtərəm Prezident cənab İlham Əliyev bizim komandanı qəbul etdi.

⇒Ardı səh.16

Transfer - köçürülməni asanlaşdırın elektron sistem

Günay İsgəndərova:
“Minlərlə tələbə öz arzularına çatıb”

Məlum olduğu kimi, iyulun 5-dən tələbələrin ölkə daxilində və xaricdə yerləşən ali təhsil müəssisələrindən köçürülməsi, yaxud bir ixtisasdan digərinə deyişdirilməsi, eləcə də əlkəmizdə yerleşən orta ixtisas təhsili müəssisələri tələbələrinin, magistratura səviyyəsində təhsilalanların köçürülməsi üzrə elektron sənəd qəbuluna start verilib. Tələbələrin köçürülməsi prosesinin sadolşdırılması və şəffaflığın təmin olunması məqsədi ilə 2016-ci ildə Təhsil Nazirliyi tərəfindən transfer.edu.az portalı istifadəye verilib. Köçürülmənin həyata keçirilmə

kriteriyaları, tələbələrin transfer gedisində rastlaşıqları çətinliklər, prosesin əlçatanlığı barədə daha ətraflı məlumat almaq üçün Təhsil Nazirliyinin İnformasiya səbəsinin məsləhətçisi Günay İsgəndərova ilə səhərleşdirərik.

- Tələbələrin köçürülməsi hansı kriteriyalar əsasında aparılır? Kimlər köçürülmədə iştirak edə bilər?

- Məlum olduğu kimi, iyulun 5-dən tələbələrin köçürülməsi prosesine başlanılb. Bu məqsədə yaradılmış transfer sistemi iyulun 20-dek aktiv olacaq. Kö-

çürülmələr qış və yay tətli dövründə mülkiyyət formasından, təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq xüsusi ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla Azərbaycan Respublikasının bütün ali təhsil müəssisələrinin tələbələrinə şəhərənək əlkəmənən köçürülməsi istədiyi ali təhsil müəssisəsinin müvafiq ixtisas üzrə minimal balından az olmasına kriteriyası əsasında baş verir. Magistratura səviyyəsində ise birinci tədris ili müddətində tələbələrin öz ixtisas üzrə bir ali təhsil müəssisəsindən digərinə köçürülməsi və ya təhsil alma formasını dəyişməsi - o şərtə aparılır ki, DİM tərəfindən keçirilən qəbul imtahanlarında tələbənin toplaşığı bal qəbulunduğu ilə köçürülmək istədiyi ali təhsil müəssisəsində müvafiq ixtisas və ya ixtisaslaşma üzrə minimum keçid balından az olmasın.

⇒Ardı səh.2

“Dövlət Programı ictimai səhiyyə üzrə bilik və təcrübə qazanmağıma imkan verdi”

Tural Qulu: “Akademik fəaliyyətimə
davam edərək universitetdə
dərs demək istəyirəm”

Səh.11

Həm əylənir, həm də öyrənirlər

İyulun 1-dən başlayaraq Bakı məktəbliləri üçün təşkil olunan “Yay məktəbi” davam edir. Paytaxtda “Məktəblinin dostu” layihəsinin tətbiq olunduğu 32 məktəbde təşkil edilən “Yay məktəbi” 2000-nə yaxın şagird cəlb olunub. Qeyd edək ki, “Yay məktəbi” həftənin 5 gününü əhatə edir. Səhər saat 9:00-da başlayıb, 14:00-da başa çatan “Yay məktəbi”ndə şagirdlər üçün təlim, seminar və informativ sessiyalar keçirilir, müxtəlif idman yarışları, ekskursiyalar, əyləncəli saatlar təşkil olunur.

“Yay məktəbi”ndə məşğələləri hər bir məktəb üçün təyin edilmiş məktəblilərin dostları həyata keçirir. Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin birgə tərəfdəşliyi ilə həyata keçirilən “Məktəblinin dostu” pilot layihəsi Bakı şəhərindəki 35 ümumi təhsil müəssisəsini əhatə edir.

Onu da qeyd edək ki, “Yay məktəbi” iyul ayında V-VI, avqust ayında isə VII-IX siniflərin şagirdləri üçün nəzərdə tutulub. “Yay məktəbi”nin təşkil olunmasında əsas məqsəd məktəblilərin yay tətlini səmərəli təşkil etmək, onlara yay istirahəti dövründə keyfiyyətli təhsil imkanları yaratmaqdan ibarətdir. Bundan başqa, məktəblilərə əyləncəli proqramlar təşkil etməklə, intellektual və sosial aktiv gənclərin-gələcəyin liderlərinin formalaşdırılması da əsas məqsədlərindən. Diqqətə catdırıq ki, “Məktəblinin dostu” layihəsi tətbiq edilən tədris ocaqlarında təşkil olunan “Yay məktəbi”ndə hər bir şagird iştirak edə bilər. Belə ki, şagirdlər “Məktəblinin dostu”ndan müraciət vərəqəsi alır və həmin vərəqəni evdə valideyni ilə birgə doldurur.

⇒Ardı səh.13

37 azərbaycanlı gənc Çində təhsil almaq hüququ qazanıb

Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi ilə Çin Xalq Respublikasının Təhsil Nazirliyi arasında uğurlu əməkdaşlığın nəticəsi olaraq, 2019-2020-ci tədris ili üzrə 37 nəfər azərbaycanlı gənc Çin Xalq Respublikasının nüfuzlu universitetlərində təhsil almaq imkanı qazanıb.

Müvafiq sazişə əsasən, seçim barədə CİN Xalq Respublikası tərəfindən verilən yekun qərar nəticəsində 37 nəfər bu ölkənin “Peking University”, “Beijing Normal University”, “University of Science and Technology Beijing”, “Central China Normal University”, “Shanghai University of Finance and Economics”, “Fudan University” kimi ali təhsil müəssisələrində neft mühəndisliyi, programlaşdırma və kompüter elmləri, beynəlxalq münasibətlər, hüquq, iqtisadiyyat və idarəetmə ixtisasları üzrə bakalavriat (3 nəfər), magistratura (32 nəfər) və doktorantura (2 nəfər) səviyyələri üzrə təhsil almaq hüququ qazanıb.

Müvafiq təqəḍ programı barədə elan cari ilin 21 yanvar tarixində Təhsil Nazirliyinin saytında verilib.

“Azərbaycan məktəbi” jurnalının 95 illik yubileyi qeyd olunub

İyulun 12-də “Azərbaycan məktəbi” jurnalının 95 illiyi münasibətilə yubiley tədbiri keçirilib.

Yubiley tədbirində Təhsil naziri Ceyhun Bayramov, Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov, millət vəkili, AMEA-nın üzvü, ali təhsil müəssisələrinin rəhbərləri, təhsil ekspertləri, müəllim-professor heyəti, media nümayəndələri və digər şəxslər iştirak ediblər.

Tədbirdən əvvəl iştirakçılar jurnalın 95 illik fealiyyətini eks etdirir sərgi ilə tanış olublar.

Tədbirdə çıxış edən Təhsil naziri Ceyhun Bayramov bildirib ki, “Azərbaycan məktəbi” jurnalı 95 illik fealiyyəti dövründə ilk elmi-pedaqoji jurnal kimi ölkəmizdə xalq maarifinin inkişafında, pedagoji və psixoloji elmlərin təşəkkülü və formallaşmasında müstəsna yer tutub. Nazir ümummilli lider Heydər Əliyevin respublikamız rəhbərlik etdiyi illərdə “Azərbaycan məktəbi” jurnalının inkişaf dövrünü xüsusi vurğulayıb.

Ceyhun Bayramov qeyd edib ki, “Azərbaycan məktəbi” jurnalı Azərbaycan müəllimlərinin peşəkar inkişafına, bilik və bacarıqlarının artırılmasına, yeni təlim texnologiyalarının təbliğinə

böyük töhfələr verib. Nazir bu jurnalın əsasını qoyanların, onun inkişafına təkan vermiş insanların xatirəsini minnətdarlıqla yad edib. Nazir həmçinin, “Azərbaycan məktəbi”nin elmi jurnalların beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması baxımından əsaslı şəkildə yeniləndiyini diqqətə çatdırıb. Jurnalın elektron arxivinin yaradılmasının xüsusi əhəmiyyətini qeyd eden Təhsil naziri bu mətbə üргanın kollektivini yubiley münasibətilə ürkəndə təbrik edib və onlara gələcək fealiyyətlərində uğurlar arzulayıb.

“Azərbaycan məktəbi” jurnalının baş redaktoru Rahil Nəcəf jurnalın tarixi, qısa müddətə görülən işlər barədə məlumat verib.

Tədbirdə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin rektoru Cəfer Cəferov, Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov çıxış edərək “Azərbaycan məktəbi” jurnalının ölkəmizdə təhsilində oynadığı mühüm rolundan danışır, kollektive uğurlar arzulayıb.

Tədbirdə “Azərbaycan məktəbi” jurnalı - 95” adlı sənədli film nümayiş olunub.

Sonda jurnalın əməkdaşlarına səmərəli fealiyyətlərinə görə Təhsil Nazirliyinin “Fəxri fərman”ı və “Təşəkkürnamə”si təqdim olunub.

Ali təhsil sahəsində əlaqələrin gələcək inkişaf perspektivləri müzakirə edilib

İyulun 15-də Təhsil naziri Ceyhun Bayramov Əfqanistan İslam Respublikasının Ali Təhsil naziri vəzifəsini icra edən Abdul Tavab Balakarzi ilə görüşüb.

Görüşdə Azərbaycan Respublikası və Əfqanistan İslam Respublikası arasında ali təhsil sahəsində əlaqələrin cari vəziyyəti və gələcək inkişaf perspektivləri müzakirə edilib.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin respublika rəhbərliyinə gəlməsinin 50 illiyi ilə bağlı tədbir

İyulun 15-də Təhsil Nazirliyinde Yeni Azərbaycan Partiyası Nərimanov Rayon Teşkilatının Təhsil Nazirliyi orazi üzrə ilk partiya təşkilati və nazirliyin Həmkarlar İttifaqı Komitəsi tərəfindən ümummilli lider Heydər Əliyevin respublika rəhbərliyinə gəlməsinin 50 illiyi münasibətilə tədbir keçirilib.

Tədbir Heydər Əliyevin həyat və fealiyyətinə həsr olunmuş sənədli filmin nümayis etdirilməsi ilə başlayıb.

Təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov ulu öndərin xatirəsinin hər il böyük ehtiramla anıldıqını diqqətə çatdıraraq bildirib ki, Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrlərdə təhsilin inkişafı, təhsil işçilərinə müntəzəm diqqət və qayğı ümummilli liderin ciddi önem verdiyi prioritət istiqamətlərində biri

olub. Nazir müavini vurğulayıb ki, Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi təhsil islahatları nəticəsində Azərbaycan təhsilinin bütün pillələrində mühüm nailiyyətlər əldə olunub, həmçinin gənclərin xaricdə təhsil imkanları genişləndirilib.

Firudin Qurbanov ümummilli lider Heydər

Əliyevin müəyyən etdiyi inkişaf strategiyasının, təhsil sahəsinə göstərdiyi diqqət və qayığının hazırlıda olke Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirildiyini deyib.

Tədbirdə daha sonra çıxış edən Yeni Azərbaycan Partiyası Nərimanov rayon teşkilatının sədri Təmraz

Tağıyev Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqının tələyində müstəsna xidmətlərindən söz açıb, ümummilli liderlə bağlı bir çox tarixi məqamları qeyd edib.

Sonra Təhsil Nazirliyinin YAP-a üzv olmaq istəyən əməkdaşlarının ərizəsinə baxılıb və onların müräciəti müsbət cavablandırılıb.

Koreya səfiri Sənaye və İnnovasiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzində

Sənaye və İnnovasiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzində Koreya Respublikasının Azərbaycandakı fəvqələdə və səlahiyyətli səfəri Kim Tong Opla görüş keçirilib.

“Peşə Tədris Mərkəzinin yaradılması” layihəsinin rəhbəri Heo Yo Sydonio layihənin cari vəziyyəti, görülen işlər barədə məlumat verib. Layihə rəhbəri Koreya standartları əsasında fealiyyət göstərəcək yeni peşə təhsil müəssisəsinin Azərbaycanda rəqabət qabiliyyətli kadr təminatının artırılmasına, peşə təhsili pilləsinin inkişafına faydalı olacağını qeyd edib.

Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi-

nin direktoru Pərviz Yusifov mərkəzin global sənaye ehtiyaclarına cavab verə biləcəyini, rəqabət qabiliyyətli kadrların hazırlanmasına istiqamətləndiriyini deyib. Mərkəzin ölkənin ən qabaqcıl sənaye müəssisələri ilə əməkdaşlığı başladığını diqqətə çatdırıb agentlik direktoru gələcəkdə Koreya şirkətləri ilə əməkdaşlıq qurulacağına ümidi etdiyini bildirib.

Koreya Respublikasının Azərbaycandakı fəvqələdə və səlahiyyətli səfəri Kim Tong Op yeni yaradılan Peşə Təhsil Mərkəzindəki cari vəziyyətə tənasiqlidan məmənluğunu diqqətə çatdırıb və Koreyalı mütəxəssisler tərəfində yerli müəllimlərə təlimlər keçirilməsinin əhəmiyyətindən danışır.

Birgə tədbirlərin, layihələrin təşkilində maraqlı olduğunu qeyd edən səfir Kim Tong Op Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi və Koreya Respublikası arasında mövcud əməkdaşlığın daha da möhsuldular olmasını arzu etdiyini bildirib.

Yeni peşə təhsil müəssisəsi Azərbaycan və Koreya hökumətləri arasında razılaşmaya uyğun olaraq, Koreya təhsil standartları əsasında yaradılmış ilk pilot təhsil müəssisəsidir. Müasir maddi-texniki baza ilə təchiz edilmiş, əsas tədris binası, 2 emalatxana, yataqxana, idman meydancası və digər zəruri infrastruktur özündə cəmələyən təhsil kompleksində sonuncu tamamlama işləri gedir.

Transfer - köçürülməni asanlaşdırın elektron sistem

Günay İsgəndərova: “Minlərlə tələbə öz arzularına çatıb”

➡ Əvvəli səh.1

Oruc MUSTAFAYEV

- Paytaxt ali məktəblərindən region və ya əksinə köçürülmə ixtisas və ya universitetlər üzrə necə aparılır?

- Bakıda yerləşən dövlət ali təhsil müəssisələrinin ölkənin regionlarında yerləşən ali təhsil müəssisələrinə (Sumqayıt istisna olmaqla), öz ixtisası üzrə ölkənin bir regionunda yerləşən ali təhsil müəssisəsindən digər regionda yerləşən (Bakı və Sumqayıt istisna olmaqla) təhsil müəssisələrinə bacalavriat seviyyəsində tələbənin köçürülməsi Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən keçirilən qəbul imtahanlarında topladığı bal nəzərə alınmadan aparılır. Burada hüquqsünsəhəq və baza ali tibb ixtisasları istisnalı təşkil edir. Magistratura seviyyəsində isə hüquqsünsəhəq ixtisası istisna olmaqla Bakıda yerləşən dövlət ali təhsil müəssisələrindən öz ixtisası üzrə ölkənin regionlarında yerləşən ali təhsil müəssisələrinə köçürülməsi DİM tərəfindən keçirilən qəbul imtahanlarında topladığı bal nəzərə alınmadan aparılır.

- Digər ölkələrdə təhsil alan tələbələrin Azərbaycanın ali məktəblərinə köçürülməsində hansı göstəricilər nəzərə alınır?

- Deməli, xarici ölkələrin akkreditasiya olunma-

yan ali təhsil müəssisələrinin tələbələrinin Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinə köçürülməsinə və ya bərpə olunmasına, ümumiyyətələ, yol verilmir. DİM tərəfindən keçirilən qəbul imtahanlarında iştirak etdikləri halda isə beynəlxalq seviyyəli imtahanlarda gəzandıqları nəticələr məsələn, SAT, TOEFL və ya IELTS imtahanlarında nəticələrə əsasən, qənaətəbəxəs akademik göstəricilər, köçürülmə səbəbləri, təhsil aldıqları ali təhsil müəssisələrinin dünyasının ən yaxşı ali məktəblərinin qlobal reytingində yer almazı məsələləri nəzərə alınır.

- Transferi asanlaşdırın hansı amilləri qeyd edə bilərsiniz? Tələbələr üçün köçürülmə zamanı on əsas hansi çətinliklər üzrə çıxır: tələbələr kifayət qədər yaxından tanış olmamaları və ya göstəricilərinin qeyri-uyğunluğu?

- Transfer, ümumiyyətələ, köçürülmə prosesini asanlaşdırın bir elektron sistemdir. Yəni, burada tələbələr heç bir məmərlə kontaktda olmurla və elektron qaydada sadəcə sənədlərini qeydiyyatdan keçirməklə prosesə qoşula bilirlər. Tələbələr üçün on əsas çətinlik-

ləri nə yaradır? İlk növbədə tələbələrin məlumatlılığını demək istərdim. Tələbə köçürülmə zamanı müəyyənləşdirilməlidir ki, hara köçürülmə isteyir. Çünkü yuxarı kurslarda, tutaq ki, III kursda tələbə tamamilə ixtisasını deyişmək isəyir, təbii ki, burada fərq imtahanları yaranır. Bunu tələbə əvvəlcədən müəyyənləşdirilməlidir. Bundan ötrü əvvələcə köçürülmə istədiyi universitetə yaxınlaşmalı və müəyyənləşdirilməlidir ki, onun hansı fərq imtahanı yaranacaq, təhsil müddəti uzanacaq, ya uzanmayıacaq. Tələbələr bəzən bunları daqiqləşdirmədən qeydiyyatdan keçirlər. Bəzən isə təhsil haqqını nəzərə almırlar. Məsələn, tələbə dövlət sifarişi təhsil alır, buna görə də nəzərə almındır ki, öz ixtisası üzrə köçürülmürsə, deməli, ödənişliyə düşəcək. Ən çox bu cür problemlərlə rastlaşıraq, yəni məlumatlılığı özünü göstərir. Digər həllərdə transfer tələbələrin işlərini çox-çox yüngülləşdirir.

- Transferin elektron qaydada aparılmasının əhəmiyyəti, olçulanlığı və vəzəndəş məmənluğunu barədən deyə bilərsiniz?

- Deyə bilərem ki, transferin elektron qaydada aparılmasından sonra artıq bir neçə ildir ki, minlərlə tələbə öz arzularına çatıb. Elə tələbələr var idi ki, elektron qeydiyyat zamanı səhv'lərə yol veriblər. İstedikləri ixtisası düşməyiblər və yaxud da oxuduqları müddətədən gərürler ki, köçürüldükleri ixtisas onlar üçün uyğun

deyil, başqa ixtisas üzrə oxumaq isteyirlər. Və yaxud da təhsil haqqı, universitet seçimi baxımından səhvələr veriblər. Bütün bu hallar nəzərə alınaraq sadələşdirilmiş işin, şəffaflığın təmin edilməsi məqsədilə transfer yaradılıb və deyə bilərem ki, vətəndaşlar bundan çox məmənudurlar. Statistikamız baxanda da görünür ki, ildən-ilə transfera müraciət edən tələbələrin sayı çoxalır və onların köçürülməsi təmin olunur.

- Nəticələrin nə zaman açılacağı gözlənilir?

- Nəticələrlə bağlı onu deyə bilərem ki, sənəd qəbulu iyul 20-de başa çatır. Və bundan sonra sənəd-lərin emalı prosesini başlayacaq. Sentyabrın 15-dən isə nəticələr elan olunacaq.

Bilik əsas meyar olanda...

**Müəllimlərin işə qəbulu imtahanlarının ictimai əks-sədası:
“Bu prosesin müsbət nəticələrini mütləq görəcəyik”**

➡ Əvvəli səh.1

Ruhyyə DAŞSALAHİ

Bu il yerdiyişmə məqsədi ilə müsabiqəyə qatılaraq test imtahanında maksimum 60 baldan 55 bal toplayıb: "Özümü 7 il sonra sinamaq istəyirdim. Hədəfim 60 bal toplamaq idi. Yerdiyişmə üçün bu il deyil, gələn il müraciət edəcəyəm. Cənubi hazırlırm ibtidai təhsilini tamamlamayıb. Bu imtahanlarda göstərdiyim nəticə iki il qüvvədə olsa da, növbəti il təşkil edilən müəllimlərin işə qəbulu müsabiqəsinin test imtahanları mərhələsinə yenidən qatılacağım. İnancıma ki, gələn il mümkün olan balıq hamısını toplaya biləcəyəm".

Arzu Kərimova ise Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetini 2017-ci ildə bitirib. Həmin il imtahan verib və Binəqədi rayonundakı 267 nömrəli tam orta məktəbdə tədrisi başqa dildə aparılan sinifdə müvəqqəti əsaslarla dərs deməye başlayıb: "Bu il yenidən imtahan verdim. İxtisasımla bağlı sualları asan cavablandırıdım. Kurikulum və məntiqə aid suallar işə orta çətinlik səviyyəsində idi. Əksəriyyətini cavablandırıdım".

A.Kərimovanın sözlərinə görə, birinci imtahanla ikinci dəfə qatıldıği imtahan arasında fərqli olub: "İlk dəfə qatıldığım müəllimlərin işə qəbulu üzrə müsabiqənin bütün mərhələlərində heyəcan keçirirdim. Bu dəfə həyəcanım azdır. Həm de indi özümə çox güvəniyəm. Hazırlaşaraq həm biliyimi, iki il iş prosesində işə tacrübəni artırııım. Neticədə yüksək bal topladım. Bu bal çalışığım məktəbdə daimi əsaslarla çalışıma kifayət edər".

Bələliklə, müəllimlərin işə qəbulu üzrə müsabiqənin test imtahani mərhələsi davam edir. Artıq imtahanların 10 günü arxada qalıb. Prosesin həyata keçirildiyi Azərbaycan Texniki Universitetinin idman zalında ibtidai sinif, təsviri incəsənet və fiziki tərbiyə müəllimi olmaq istəyənlər imtahanı verdilər. 3279 naməzədin iştirakı nəzərdə tutulan bu imtahanları ictimaiyyət nümayəndələri də yaxından izləmək imkani qazandı.

Ən yaxşı müəllimlərin seçilməsi prioritet ictiqamətdir

Təhsil Nazirliyinin təşkil etdiyi növbəti mediaturda Təhsil nazirinin müavini Məhəbbət Vəliyeva, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, "Kasıpi" Mətbuat və Təhsil Mərkəzinin rəhbəri, "Kasıpi" qəzetiñ təsisçisi Sona Vəliyeva, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin rektoru Cəfər Cəfərov, Vəkillər Kollegiyasının üzvü Sahib Məmmədov, "Konstitusiya" Araşdırma Fonduñ sədri Əliməmməd Nuriyev, "Report" İformaçiya Agentliyinin baş redaktoru Murad Əliyev, Lent.az-in baş redaktoru Qabil Abbasoğlu iştirak edib.

Nazir müavini M.Vəliyeva ictimaiyyət nümayəndələrinə imtahan prosesi barədə məlumat verib. Mediaturda iştirak edən Sahib Məmmədov ixtisasca cəgərafya müəllimi olsa da, indiyədək müəllim işləmədiyi və bundan sonra arzu edərsə, onun da imtahanlara

qatılıb-qatılı bilməyəcəyi ilə maraqlanıb. M.Vəliyeva bunun mümkün olduğunu deyib.

İmtahanda subyektiv amillərin təsirinin qarşısında alımaq üçün görülen tədbirlərlə bağlı geniş məlumat verən M.Vəliyeva hər bir naməzədin oturduğu masadan asılı olmayaq, kompüterdə şəxsiyyət vəsiqəsinin FİN kodunu daxil etməklə şəxsi kabinetinə giriş imkanı eldə etdiyini xüsusi vurğulayıb: "Onun şəxsi kabine-tində imtahan verəcəyi bölmə ilə bağlı suallar çıxır. Şəxsi kabinetə işə iştirakçıdan başqa heç kim daxil ola bilmez. Təbii ki, şəxsiyyət vəsiqəsi vətəndaşın özü tərəfindən idarə edilir".

İmtahan qaydalarını, qaydalara əməl etməyənlərə qarşı sərt mövqeni diqqət qatdırın nazir müavini deyib ki, imtahanların keçirildiyi müddətdə 16 nefər köçürülmə halına yol verme, telefon, planşet və digər vəsi-tələrden istifadə və imtahan qaydalarını kobud surətdə pozacaq hərəkatlara yol verme səbəbindən xaric olunaraq noticeleri leğə edilib. Ötən 10 gün ərzində hətta şəxsiyyətini təsdiq edən sənədi başqasına "etibar" edənlərə belə rast gəlindiyini, amma belə cəhdərin de qarşısının alındığını söyləyib: "İmtahan keçirilən 10 gün müddətdən başqasının şəxsiyyət vəsiqəsi ilə imtahanı girmək cəhdə də olub. Bu cəhdərin qarşısı imtahan təşkilatçıları tərəfindən vaxtında alınır və bununla bağlı Təhsil Nazirliyi müvafiq addımlar atacaq".

M.Vəliyeva imtahan zamanı qeydə alınan texniki nasazlıqlar və suallarda yanlışlıqlara da toxunub. Orta-yə çıxan istenilen problemlər imtahan komissiyasının qətiyyətli mövqə nümayiş etdirildiyini deyib. Nazir müavini əlavə edib ki, indiyədək ortaya çıxan texniki problemlərin aradan qaldırıldığı müddət də naməzədlərin imtahanı vaxtına əlavə edilib. Nasazlıq və nəzari-həq barədə elə imtahan prosesində məlumat verilməsinin lazımlığı vurğulanın nazir müavini qeyd edib ki, imtahanlardan sonra naməzədlərin hər hansı nasazlıqla bağlı nəzarilığı araşdırıla belə, onun nəticəsi imtahanın nəticələrinə təsir göstərməz.

Azərbaycan məktəblərinə ən yaxşı müəllimlərin seçiləməsi və işlə təmin olunmasının Təhsil Nazirliyi-

nin qarşısında duran prioritət istiqamət olduğunu deyən nazir müavini bildirib: "İmtahanın keçirilməsi və 48 minden artıq insanın bu imtahanda iştirak etməsi müəllimlik peşəsinə olan marağın bariz nümunəsidir. Yüksek nəticə göstərərək məktəblərə gedən müəllimlər yaxın gələcəkdə ölkə təhsilinin keyfiyyətinin artırılmasına, vətənpərvər gəncliyin formalşamasına xidmət edəcəklər".

Nazir müavini ilə ictimaiyyət nümayəndələri tədrisi başqa dildə aparılan təhsil müəssisələrində kadr çatışmazlığı problemini, Bolonya prosesinə keçidən sonra mövcud qanunlara və sinifdə qarşılıqlı münasibətlərə dəyişiklik zərurətini və başqa məsələləri müzakire ediblər.

Mediatur zamanı ictimaiyyət nümayəndələri ən yüksək nəticə göstərən naməzədlərlə də görüşüb, onlara suallar verib, hədəfləri ilə maraqlanıblar.

İmtahanların bu şəkildə təşkili şəffaflığın artırılmasına xidmət edir

Mediaturda iştirak edən Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin rektoru Cəfər Cəfərov müəllimlərin işə qəbulu müsabiqəsinin müəllimlər üçün əhəmiyyətini vurgulayıb: "İmtahanların bu şəkildə təşkili edilməsi şəffaflığın artırılmasına xidmət edir. Bunun nəticəsində müəllim olmaq istəyənlər özlərinin sinamaq imkanına malikdirlər".

C.Cəfərov MİQ imtahanlarının ali təhsil müəssisələri üçün əslində keyfiyyət indikatoru rolunu oynadığı qənaətindədir: "Bizim bütün fealiyyətimizin yekunu burada özünü göstərir. Sən tələbəyə istədiyin qiyməti verə bilərsən, ancaq əger məzunumuz burdan keçə bilərsə, deməli, verilən təhsilin keyfiyyəti çox aşağıdır".

ADPU rəhbərinin fikrincə, ister məktəbin, isterse də müəllim nüfuzunun artırmasına imtahanların bu cür təşkili edilməsinin və prosesdə şəffaflığın qorunmasına rəsul rol ola bilər. Müəllimlərin işə qəbulu mü-

sabiqəsinin test imtahanları mərhələsində birinci dəfə iştirak etsem də, imtahan prosesindən məlumatlıyam. Bu gün elə mediatır zamani da məzunlarımıza rast gəldim. Öncəki günlərdə Pedaqoji Universitetin və Pedaqoji kollecin müəllimlərin işə qəbulu imtahanlarında iştirak edən və uğur qazanan məzunları ADPU-ya dəvət edərək onları təbrik etdik".

"Prosesdə subyektiv amillər, ümumiyyətlə, yoxdur"

Mediaturda təmsil olunan daha bir ictimaiyyət nümayəndəsi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının üzvü, Vətəndaşların Əmək Hüquqlarını Müdafiə Liqası İcraiyyə Komitəsinin sədri, Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının üzvü Sahib Məmmədov da prosesin təşkilindən razı qalıb: "Prosesdə şəkildə keçirilir və bu barədə cəmiyyətə kifayət qədər məlumat ötürülür. Mediaturda iştirakım ilk dəfə deyil. Ona görə də həm müəllimlərin, həm də direktörələrin işə qəbulu ilə bağlı geniş informasiyaya malikəm. Bu gün isə öyrəndiyim və bunu bütün cəmiyyətə biləməsinən önləndiğim dündüyü bir məqəmə paylaşımaq istəyirəm: prosesdə subyektiv amillər, ümumiyyətlə, yoxdur. Suallar konkretləşdirilib, çəsdi-lənib və kompüter programı vasitəsilə qarışdırılaq variantlaşdırılır. Odur ki, burada köçürmək, sualları deyimək, hər hansı formada müdaxilə etmək mümkün deyil. Bu imtahanlarda uğur qazanmaq üçün naməzəd-dən tələb olunan yeganə şərt odur ki, bir az biliyim, bir az məntiqi olsun. Həmin naməzəd mütləq minimum şərti ödəyib uğur qazanacaq".

S.Məmmədov onu da qeyd edib ki, təhsil sahəsinə həyata keçirilən bu və digər yenilikləri nəticəsinə verəcək: "Ümidliyəm ki, yanaşma, istiqamət düzgün qoyulduğundan bu prosesin müsbət nəticələrini mütləq görəcəyik".

S.Məmmədov imtahan nəticələri ilə bağlı narazi-liqləri arasında apelyasiya komissiyalarının fealiyyətinin də öz müsbət nəticələri olduğunu inanır: "İnsanlara apelyasiya imkanları verilmelidir. Narazılıqların 70-80 faizi məlumatlılıqlıdan və ya qərəzdən doğur. Burada egoizm də müəyyən rol oynayır. Hər kes elə hesab edir ki, ondan yaxşı bilən yoxdur. Mükəmməl apelyasiya sistemi olanda və bütün bunlar insanların gözü qarşısında baş verdiyindən narazılıqların böyük olduğu açıq görünür".

İndiyədək ən yüksek bal 58 oldu

Qeyd edək ki, indiyədək alman dili, fransız dili, ingiliscə dili, rus dili, biologiya, coğrafiya, fizika, informatica, musiqi və tarix fənlərindən olan 25 mindən çox naməzəd imtahan verib. Naməzədlər arasında ən yüksək nəticə 58 bal (ibtidai sinif, tarix, coğrafiya, biologiya fənləri üzrə 8 naməzəd) olub.

İmtahanlar iyulun 24-dək davam edəcək.

ADNSU-da Milli Mətbuat Günü qeyd olunub

Oruc MUSTAFAYEV

İyulun 18-də Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin (ADNSU) rektoru, professor Mustafa Babanlı 22 iyul - Milli Mətbuat Günü münasibətilə kütləvi informasiya vasitələrinin (KİV) nümayəndələri ilə görüşüb.

Jurnalistləri rəhbərlik etdiyi ali məktəbdə görməkdən məmənəliliyini bildirən rektor medianın cəmiyyətin inkişafı üçün müəyyən lokomotiv funksiyasını daşıdığını qeyd edib. Jurnalistikin mahiyyətində də bu faktorun durduğunu vurğulayan M.Babanlı medianın gələcəyi barədə fikirlərini bölüşüb. Onun sözlerinə görə, dünyadan sürətli dəyişidiyi indiki dövrdə jurnalistlər bu sahənin peşə-

karları olmalıdır. Ona görə də mövqeni reallıqlar şəraitində adı jurnalist olmaq kifayət etmir. Rektor M.Babanlı həsab edir ki, buna görə də ali məktəblərdə müvafiq ixtisas sahələrində həm də peşəkar jurnalist bacarıqlarına yiyələnmiş media nümayəndələrinin yetişdirilməsi de faydalı olardı.

Rektor əlavə edib ki, Azərbaycan bugünkü uğurlarında jurnalistlərin də böyük əməyi var. "Mən hesab edirəm ki, istənilən cəmiyyətin deyisişməye ehtiyacı olan birinci sahəsi təhsildir. Əgər cəmiyyət təhsilini dəim dəyişdirir inkişaf etdirirəsə, o cəmiyyətin gələcəyi var" deyən rektor Azərbaycan təhsil sisteminde aparılan islahatlardan, əldə olunan uğurlardan söz açıb, Prezident İlham Əliyevin təhsilə və mətbuatı daim xüsusi önem verdiyini vurğulayıb.

Sonra jurnalistlərə hədiyyələr təqdim olunub.

İcma əsaslı məktəbəqədər təhsil qruplarının sayı artırılacaq

Yeni tədris ilindən icma əsaslı məktəbəqədər təhsil qruplarının sayının artırılması nəzərdə tutulur. Azərbaycanın 32 bölgəsində icma qrupları vasitəsilə məktəbəqədər və ibtidai təhsilin yaxşılaşdırılması məqsədilə dənə 300-ə yaxın belə qrup fealiyyət göstərəcək. Buna də bölgələrdə yaşayış 3 və 4 yaşlı yaşına uşaq məktəbəqədər təhsil imkanı əldə edəcək.

Qeyd edək ki, hazırda UNİCEF və Avropanın mədənliyi ilə Təhsil İnstitutu tərəfindən icma qrupları vasitəsilə məktəbəqədər və ibtidai təhsilin yaxşılaşdırılması məqsədilə 4 inkişaf dinamika-

sədilə iki layihə icra olunur. Layihələr çərçivəsində ucqar kəndlər və sərhəd zonası da daxil olmaqla Bakı, Ağcabədi, Bileşəvər, Cəlilabad, Goranboy, Masallı, Sabirabad, Salyan, Şəmkir, Quba, Xaçmaz, Səbran, Nefçala və Şirvanda ümumiyyət-100 icma əsaslı məktəbəqədər təhsil qrupları fealiyyət göstərəcək. Hər mərkəzdə orta hesabla 20 nəfər olmaqla ümumiyyət-2000-dək 3 və 4 yaşlı uşaq məktəbəqədər təhsil cəlb edilib. Mərkəzlərdə dərslər hər biri 2-2,5 saat olmaqla yerli və eston mütəxəssislərdən ibarət işçilər tərəfindən hazırlanmış program əsasında aparılır. Programa əsasən, məşğələr zamanı uşaqların 4 inkişaf dinamika-

si - sosial emosional inkişaf, idarək və ümumi bilik, yaradıcı və fiziki inkişafı izlenilir.

İcma əsaslı məktəbəqədər təhsil təlimlərdə valideynlər də dərs prosesində yaxından iştirak edir, müəllimlərin köməkçisinə çevrilirler.

Layihələrin həyata keçirilməsindən sonra məqsəd icma əsaslı vətəndaş qrupları vasitəsilə məktəbəqədər təhsilin əhatəliliyini artırmaq və valideynlərin məktəbəqədər təhsil xidmətlərinin monitorinqində feal iştirakı ilə şəffaflıq və hesabatlılıq, eləcə də məktəb-cəmiyyət münasibətlərinin gücləndirilməsinə nail olmaqdır.

Təhsildə maarifləndirmə işləri gücləndirilməlidir

Oruc MUSTAFAYEV

Müasir sosial mühiti xarakterizə edən əsas əlamətlərdən biri sosiumda baş verən dəyişikliklərin sayı və sürətidir. Dəyişikliklərin daha sürətli baş verdiyi təhsil sahəsində, xüsusən də ali təhsil sisteminde pozitiv ictimai transformasiyanı necə sürətləndirmək olar? Elə bu kontekstdə ali məktəbin müsbət imicinin formallaşmasında mühüm inkişafetdirici qüvvə olan PR - ictimaiyyətə əlaqələr institutunun öhdəsinə mühüm missiya düşür. İstənilən müasir universitetin inkişaf və piar lazımdır. Bu təsisatda maraqlı olan hər bir ali məktəbin özünü müəyyən auditoriyası var.

İyulun 16-da Bakı Dövlət Universitetində (BDU) Təhsil Nazirliyinin təşəbbüsü ilə keçirilən “Ali təhsil müəssisələrində PR: strukturun və media ilə işin düzgün qurulması, hədəf auditoriyaları” mövzusunda təlim-konfransda səsləndirilən fikirlərin əsas leymotivlərindən biri də müasir çağrıları şəraitində təhsil siyasetinin düzgün qurulmasında PR-in rolunun gücləndirilməsi ilə bağlı idi.

Yaddaqalan, öyrədici və faydalı təlim

BDU-nun Heydər Əliyev lektoriyasında keçirilən təlim-konfransda ölkənin bir sıra ali məktəblərinin mətbuat xidmətlərinin rəhbərləri iştirak edib. Universitetin rektoru Elçin Babayev beş il əvvəl Təhsil Nazirliyinin təşəbbüsü ilə başlanan təlim-konfransın ilk iclasının BDU-da keçirildiyini və ötən müddət ərzində bütün ali təhsil müəssisələrini əhatə, hazırda isə nisbetən başqa statusda davam etdiyini bildirib.

E.Babayev tədbirin əlamətlər vaxta təsdiç etdiyiñi diqqətli çatdıraraq bir neçə gün əvvəl ali məktəbdə ülu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə golişinin 50 illiyinin qeyd olunduğuunu bildirib. O vurğulayıb ki, məhz ulu öndərin ideyalarının reallaşdırılması və bu siyasetin bu gün Prezident İlham Əliyev tərəfindən davam etdiriləsinin nəticəsidir ki, ölkəmizdə bütün sahələrdə dayanıqlı, davamlı inkişaf gedir, o cümlədən də mətbuat azadlığı, söz azadlığı, demokratik fikirlərin izah olunması, onların ictimaiyyətə qarşılıqlı əlaqədə yerinə yetirilməsi sahəsində Azərbaycanın çox böyük uğurları var. Ölkəmizdə söz azadlığı temin olunub və ictimaiyyətə əlaqələr yeni çalarlarla, hətta Azərbaycanın özünəməxsus modeli ilə qorunur.

Rector əldə olunan uğurların ictimaiyyətə vaxtaşırı çatdırılması, əlcətan olmasi, eyni zamanda qarşıya çıxan problemlərin həllində birgə vəsiatlərdən istifadə etməklə məsləhət-leşmələrin aparılmasının, görüşlərin, media turların təşkil olunmasının müühüm əhəmiyyət kəsb etdiyiñi deyərək bu təşəbbüsə görə Təhsil Nazirliyinə minnətdarlığı bildirib.

Tədbirin keçirilməsində əsas məqsədin ali təhsil ocaqları arasında əlaqə yaratmaq, vahid informasiya siyaseti qurmaq olduğunu bildirən E.Babayev mətbuat xidməti rəhbərlərinin bu sahədə bacarıq və peşəkarlıqlarının artırılması ilə bağlı müxtəlif mövzuların müzakirə olundığını da diqqətli çatdırıb. Rector konfransın yaddaqalan, öyrədici və faydalı

BDU-da “Ali təhsil müəssisələrində PR: strukturun və media ilə işin düzgün qurulması, hədəf auditoriyaları” mövzusunda təlim-konfrans keçirilib

olacağına əminliyini ifadə edərək tədbir iştirakçılarını 22 iyul - Milli Mətbuat Günü münasibətilə təbrik edib.

Maarifləndirmə işlərinin gücləndirilməsinə böyük zərurət var

Təlim-konfransda çıxış edən Təhsil nazirinin müşaviri Elnur Məmmədov ənənəvi tədbirin təşkilinə görə BDU rəhbərliyinə minnətdarlıq edərək tədbirin keçirilməsinə əsas məqsədləri barədə geniş məlumat verib. O qeyd edib ki, ölkəmizin təhsil sahəsində həyata keçirilən İslahatlarla bağlı mediada mütəmadi olaraq məlumatlar yayılır. Eyni zamanda bu maarifləndirmə işinin gücləndirilməsinə çox böyük zərurət vardır.

E.Məmmədov son aylarda, ümumən son bir il ərzində mediada bir sira narahatlılıq doğuran proseslərin baş verdiyini bildirib: “Biz müşahidə edirik ki, bəzi hallarda təhsil sahəsində bu və ya digər hadisə ilə bağlı məlumatlar sanki təhsil sahəsinin əsas məzmununu təşkil edən bir yazılar kimi müzakirə edilir, paylaşılr və s.”. E.Məmmədov qeyd edib ki, dövlətçiliyin əsas sahələrindən olmaqla yanaşı, təhsildə istenilən müzakirələr ətrafında gedən maarifləndirmə işi bizim üçün, ilk növbədə, təhsilin özü ilə bağlıdır. “Bir cəmiyyət olaraq bizi hansı məsələlər düşündürməlidir? Hansı məsələlər öz yerini tapmalıdır? Qlobal təhsil sahəsində gedən tendensiyalar nedən ibarətdir? Təhsil sahəsində gedən İslahatlar nə məqsədə qulluq edir? Bütün bunlar Azərbaycan mediasında öz yerini necə tapır? Bunlar xüsusilə də ali təhsilə aid olan mövzulardır. Bu mövzular ətrafında mediada kifayət qədər məzmunlu yazılar, maraqlı müzakirələrə, debatlara rast gəlmək olmur. “Bizim bu kimi tədbirlerin keçirilməsində məqsədimiz bir tərəfdən hem ali məktəb müəssisələrinin bu sahəye mesul olan şəxslərin işinin əlaqələndirilməsi, hem də məlumat mühadiləsinin temin edilməsi, eyni zamanda, ümumilikde çox önemli olan maarifləndirmə işinin daha səmərəli və daha effektiv qurulmasına ibarətdir”.

Tədbirin keçirilməsində əsas məqsədin ali təhsil ocaqları arasında əlaqə yaratmaq, vahid informasiya siyaseti qurmaq olduğunu bildirən E.Babayev mətbuat xidməti rəhbərlərinin bu sahədə bacarıq və peşəkarlıqlarının artırılması ilə bağlı müxtəlif mövzuların müzakirə olundığını da diqqətli çatdırıb. Rector konfransın yaddaqalan, öyrədici və faydalı

Xarici ölkələrin ali təhsil müəssisələrində təhsilini davam etdirəcək vətəndaşların diqqətinə

Təhsil Nazirliyi 2019-2020-ci tədris ili üçün ali təhsil müəssisələrinə qəbul prosesinin başlamasını nəzərə alaraq, xaricdə təhsil almaq isteyən abituriyent və ya tələbələri, onların valideynlərini seçim edərkən də diqqətli olmağa çağırır.

Əvvəlki illərin təcrübəsi də nəzərə alaraq, təhsil almaq istədiyiniz ali təhsil müəssisəsinə və təhsil proqramını (ixtisası) seçərək aşağıdakı əsas məqamlara diqqət yetirməyinizi tövsiyə edirik:

* Ali təhsil müəssisəsinin (eləcədə, onun digər ölkələrdə fəaliyyət göstərən filiallarının) və tədris programının (ixtisasının) akkreditasiyاسının olması;

Bu məqsədlə, ENIC-NARIC (Avropanın İnformasiya Mərkəzləri-Milli Akademik Tanıma üzrə İnformasiya Mərkəzləri) Şəbəkəsinin rəsmi internet səhifəsinin (www.enic-naric.net) müvafiq ölkə üzrə nəzərdə tutulmuş bölməsinə daxil olmaqla (yaxud yerli akkreditasiya orqanlarına müvafiq etməklə), həmin ölkə tərəfindən tanınan və akkredita olunan ali təhsil müəssisələrinin siyahısını əldə edə bilərsiniz.

* Təhsilalma formasının Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə tələbərinə uyğun olması;

Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyinə əsasən, distant, eksternat, fərdi (individual) qrafik üzrə, sərbəst, əyani-qiyabi və ya qiyabi-əyani təhsilalma formaları üzrə xaricdə ali təhsil almış şəxslərin adıqları ixtisasların ölkə ərazisində tanınması və ekvivalentliyin müvafiq etməklə, etmək və ya qeyd etməklə, tələbələrinə təqdimatın təqdimatı ilə təqdimatın təqdimatı dənələnilib. Təqdimat audioriya ilə interaktiv iş rejimində aparılıb, mətbuat katibləri hədəf auditoriyasının müvəyyənləşdirilməsi, daxili PR-da yaşanan problemlər barədə danışıblar və təkliflər ilə şübhələr.

Daha sonra təlim-konfransda “Alibayov” Kommunikasiya & Konsalting şirkətinin baş direktoru Veli Əlibeyov “Ali təhsil müəssisələrinə ictimaiyyətə əlaqələr fəaliyyətinin strategiyası və taktikası” mövzusunda təqdimat edib. Təqdimatda universitetlərin PR xidmətinin təşkilili məsələlərindən bəhs olunub. Diqqətli çatdırıb ki, PR strategiya qurumun ümumi strategiyasının ictimaiyyətə təqdimatı və onun dəstəklənməsinin təmin edilməsinə yönelik fəaliyyət planıdır.

Təqdimatlar ətrafında müzakirələr aparılıb və təlim-konfrans öz işini çıxışlarında yekunlaşdırıb.

Seçim barədə Latviya tərəfindən verilən yekun qərara əsasən, sazi üzrə Azərbaycan vətəndaşları Latviyanın “Riga Technical University”, “University of Latvia”, “Latvia University of Agriculture” və “Riga Graduate School of Law” ali təhsil müəssisələrində müxtəlif ixtisaslar və təhsil seviyyələri üzrə bakalavriat (2 nəfər), magistratura (6 nəfər), doktorantura (2 nəfər) və tədqiqat işi (2 nəfər) üçün təhsilini davam etdirmək hüquq qazanıb.

Müvafiq təqaüd programı barədə cari ilin 8 fevral tarixində elan verilib.

UNEC tələbələri Kiyevdə beynəlxalq müsabiqədə iştirak ediblər

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin (UNEC) Texnologiya və dizayn fakültəsinin tələbələri Ukraynada keçirilən XIV Beynəlxalq “KPI-OPEN” Olimpiadasına qatılıblar.

UNEC-in “Rəqəmsal iqtisadiyyat və İKT” kafedrasının müəllimi Ramal Cabbarov rəhbərliyi ilə İnformasiya texnologiyaları ixtisası üzrə təhsil alan I kurs tələbələri - Murad İbrahimzadə, Seymur Mikayılov və Əli Bəşirov beynəlxalq olimpiadada “UNECIT” komandasına dəvət olundular.

Müsabiqənin sonunda “UNECIT” komandasına və komandanın rəhbərinə müsabiqədə feal iştiraklarına görə sertifikat taqdim edilib.

Qeyd edək ki, UNEC-in komandası I.Sikorskiy adına Kiyev Politexnik İnstitutunda təşkil olunan müsabiqəyə Gürcüstanın Tbilisi şəhərində yerləşən Avropa Universitetinin bazasında keçirilən “XIII Vekua Kuboku Beynəlxalq Proqramlaşdırma” müsabiqəsində fərq-ləndiriyən görə dəvət olunub.

ATU-nun tələbəsi beynəlxalq konqresdə çıxış edib

Azərbaycan Tibb Universitetinin (ATU) I Müalicə Profilaktika fakültəsinin IV kurs tələbəsi Hafiz Həsənov Fransanın Paris şəhərində keçirilən “Global Heart Congress”də məruzə ilə çıxış edib və sertifikatla təltif olunub.

Konqresdə kardiologiya sahəsində olan elmi kəşflər və yeni metodlar müzakirə edilib. Toplantıda Braziliya, Yaponiya, İtaliya, Amerika Birleşmiş Ştatları, Türkiye, Bolqarıstan, Fransa, Belarus, Birleşmiş Ərəb Əmərliklərindən olan həkim və elm adamları kardiologiya sahəsində dair yeni fikir və ideyalarını paylaşıraq müzakirələr aparılıb.

Konqresdə kardioreabilitasiya, kardiocerrahiyyə, kardio onkologiya, molekulyar kardiologiya, ürək çatışmazlıqları, angiografiya, nuklear kardiologiya mövzularını əhatə edən məruzələr dinlənilib.

Konqresdə kardioreabilitasiya, kardiocerrahiyyə, kardio onkologiya, molekulyar kardiologiya, ürək çatışmazlıqları, angiografiya, nuklear kardiologiya mövzularını əhatə edən məruzələr dinlənilib.

Respublika pedaqoji mühazirələrinin yekunları barədə

Azərbaycan Respublikası Təhsil nazirinin əmri

"Ümumi təhsil sahəsində 2018-2019-cu dərslərin prioritet fəaliyyət istiqamətləri" barədə Azərbaycan Respublikası Təhsil nazirinin 14.08.2018-ci il tarixli, F-550 nömrəli əmrinin icrası ilə bağlı 2 mərhələdə-rayon (şəhər) və ölkə mərhələləri üzrə Pedaqoji mühazirələr təşkil olunmuşdur.

Pedaqoji mühazirələr ümumi təhsillə bağlı aktual məsələlərə diqqəti artırmaq, təhsil işçilərinin bu barədə ray və mülahizələrini öyrənmək, qabaqcıl müəllim və məktəb rəhbərlərinin təcrübələrini təbliğ etmək və onlar arasında pedaqoji əməkdaşlıq yaratmaq, həmçinin perspektiv üçün inkişafyönlü təkliflər hazırlanmaq məqsədilə keçirilmişdir.

Pedaqoji mühazirələrin semərəli təşkili üçün Nazirlik, Naxçıvan MR-in Təhsil Nazirliyi, Təhsil İstítutu, rayon (şəhər) təhsil şöbələri (idarəəri) lazımi tədbirlər həyata keçirmiş, hər bir rayon və şəhərdə müvafiq işçi qrupları yaradılmışdır.

Pedaqoji mühazirələrin rayon (şəhər) mərhələsində 3642 məruzə diniñilmiş, onlardan 182-si respublika turuna təqdim olunmuşdur. Həmin məruzələr mütexəssis ekspertizasından keçirilmiş, 155 mühazirə yekun mərheleyə təqdim edilmişdir. Ümumilikdə ölkə mərhələsi üzrə 18 bölmədə 149 mühazirə diniñilmişdir. Proqrama "Ümumi pedaqoji məsələlər", "Ümumtəhsil məktəbinin idarəolunmasının təkmilləşdirilməsi" (3 bölmə), "Şəxsiyyətnümlü təhsil: təcrübə və metodika", "Metodiki xidmətin təkmilləşdirilməsi" (3 bölmə), "Qabaqcıl təcrübə", "Məktəbəhəzirliq təhsilin təşkili", "İftədali şagirdlər işin təşkili", "Ümumtəhsil məktəbində psixoloji xidmətin təşkili", "Məktəbdənənar və sinifdənxaric tədbirlərin təşkili", "Tərbiyə işlərinin təkmilləşdirilməsi" bölmələri daxil edilmişdir.

Pedaqoji mühazirə iştirakçılarından 22-si tarix müəllimi, hər birindən 21 nefer olmaqla məktəb direktoru, ibtidai sinif müəllimi, 19-u Azərbaycan dili və ədəbiyyat, 11-i kimya-biologiya, hər birindən 9 nefer olmaqla coğrafiya, ingilis dili müəllimi, 8 nefer direktor müavini, 6 nefer riyaziyyat müəllimi, 5 nefer Psixologiya Elmi-Tədqiqat İnstitutunun əməkdaşı, 3 nefer aparıcı məsləhətçi, hər birindən 2 nefer olmaqla çağırışaqdərki hazırlıq rəhbəri, psixoloq, metodist, informatika, fizika müəllimi, hər birindən 1 nefer olmaqla Təhsil İnstitutunun əməkdaşı, UBTR, musiqi, texnologiya, rus dili müəllimi olmuşdur.

Yekun mərheledə Bakı şəhəri 16, Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki lisey və gimnaziyalar 11, Naxçıvan Muxtar Respublikası, Psixologiya Elmi-Tədqiqat İnstitutu 5, Gəncə, Mingoçevir şəhərləri, Cəlilabad rayonu 4, Sumqayıt şəhəri, Samux rayonu 3, Təhsil İstítutu 1, respublikanın digər şəhər və rayonları 93 məruzəci ilə temsil edilmişdir.

Bölmələr üzrə işin neticələrinə dair protokol sənədlərinə əsasən, "Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi haqqında Əsasnamə"nin 13.5-ci bəndini rəhbər tutaraq

ƏMR EDİRƏM:

1. Aşağıda adları göstərilən təhsil işçiləri I, II, III dərəcəli diplomlar və tərifnamə ilə təltif edilsinlər:

I dərəcəli diplom

- Aytən Bağırova - Naxçıvan Qarnizonu tam orta məktəbinin riyaziyyat müəllimi
- Nəzakət Əsgərova - Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki Humanitar fənlər təməyllü məktəb-liseyin direktoru
- Sona Kərimova - Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki "Tərəqqi" liseyinin kimya müəllimi
- İlahə Rüstəmov - Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki "Zəngi" liseyinin ibtidai sinif müəllimi
- Yaqut Əzimzadə - Azərbaycan Milli Konservatoriyasının tərkibindəki İncəsənət Gimnaziyasının ibtidai sinif müəllimi
- Səbinə Zeynalova - Bakı şəhəri 54 nömrəli tam orta məktəbin ibtidai sinif müəllimi
- Sevil Cavadova - Bakı şəhəri 163 nömrəli tam orta məktəbin direktoru
- Xanımgül Həsənova - Bakı şəhəri 62 nömrəli məktəb-liseyin Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi
- Həbib Əlizadə - Astara rayonu Qapıçıməhəllə kənd ümumi orta məktəbinin tarix müəllimi
- Aynur İbrahimova - Ucar rayonu Tezə Şilyan kənd tam orta məktəbinin Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi
- Ləman Ağamətova - Qusar rayonu Çileğir kənd tam orta məktəbinin tərbiyə işləri üzrə direktor müavini
- Günel Kazimova - Füzuli rayonu 50 nömrəli tam orta məktəbin direktoru
- Ağamməd Şəmmədov - Masallı rayonu Mololon kənd tam orta məktəbin direktoru

II dərəcəli diplom

- İlahə Fərəcova - Naxçıvan şəhəri 8 nömrəli tam orta məktəbin Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi
- Sevinc Məhərrəmova - Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki "Ankara məktəbi" məktəb-liseyinin ibtidai sinif müəllimi
- Zülfüyyə Niftaliyeva - Qobustan rayonu Nabur kənd tam orta məktəbinin tarix müəllimi
- Ramiz Nəsimov - Ağstafa rayonu texniki-humanitar liseyin tarix müəllimi
- Rafiq Şahverdiyev - Bakı şəhəri 253 nömrəli tam orta məktəbin direktoru
- Səfurə Rehimova - Bakı şəhəri 285 nömrəli tam orta məktəbin direktoru
- Sitarə Abbasova - Bakı şəhəri 173 nömrəli tam orta məktəbin direktoru
- Gülnar Əliyeva - Bakı şəhəri 80 nömrəli tam orta məktəbin təlim-tərbiyə işləri üzrə direktor müavini

- Aliy İbrahimxəlilova - Oğuz rayonu Kərimli kənd tam orta məktəbinin kimya-biologiya müəllimi
- Aidə Ələkbərova - Sumqayıt şəhəri 1 nömrəli tam orta məktəbin Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi
- Sevda Novruzova - Bakı şəhəri 157 nömrəli tam orta məktəbin tərbiyə işləri üzrə direktor müavini
- Şükufe Muradova - Qax şəhəri 5 nömrəli tam orta məktəbin tarix müəllimi
- Vasif Ramazanov - Sumqayıt şəhəri internat tipli gimnaziyanın çağırışaqdərki hazırlıq rəhbəri
- Xəyalə Veyisova - Kürdəmir şəhəri 3 nömrəli tam orta məktəbin coğrafiya müəllimi
- Yaqub Comərdov - Ağsu rayonu Ləngəbəz kənd tam orta məktəbinin Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi
- Ceyhunə Yusifova - Goranboy rayonu Abbasqulular kənd tam orta məktəbinin kimya-biologiya müəllimi
- Bahar Beylerova - Psixologiya Elmi-Tədqiqat İnstitutunun Təhsilde psixoloji xidmətə dəstək mərkəzinin elmi işçisi
- Aynur Ələsgərova - Bakı şəhəri 297 nömrəli tam orta məktəbin psixoloqu

III dərəcəli diplom

- Ülviyyə İbrahimxəlilova - Abşeron rayonu Masazır kənd 2 nömrəli tam orta məktəbin kimya-biologiya müəllimi
- Svetlana Muradova - Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki "Ankara məktəbi" məktəb-liseyin tarix müəllimi
- Nuriyyə Hümmətova - Bakı şəhəri 202 nömrəli tam orta məktəbin tarix müəllimi
- İman Ağayev - Xızı RTŞ-nin məsləhətçisi
- Yegano Məmmədova - Tovuz rayonu Bayramlı kənd tam orta məktəbinin tarix müəllimi
- İbrahim Rüstəmov - Bakı şəhəri 287 nömrəli "Zəkalar" liseyinin çağırışaqdərki hazırlıq rəhbəri
- Mahiyə Məmməddi - Mingəçevir şəhəri Texniki-humanitar liseyin təlim-tərbiyə işləri üzrə direktor müavini
- Sara Şirinova - Hacıqabul rayonu Muğan qəsəbə tam orta məktəbinin ibtidai sinif müəllimi
- Zəhra Əkbərova - Bakı şəhəri 128 nömrəli tam orta məktəbin ibtidai sinif müəllimi
- İrada Behbudova - Sumqayıt şəhəri 21 nömrəli tam orta məktəbin ibtidai sinif müəllimi
- Füzuli Nuriyev - Masallı şəhəri 3 nömrəli tam orta məktəbin coğrafiya müəllimi
- Şəlalə Rehimova - İmishli şəhəri 3 nömrəli tam orta məktəbin rus dili müəllimi
- İlhamə Quliyeva - Naxçıvan şəhəri 17 nömrəli tam orta məktəbin ibtidai sinif müəllimi
- Mais Quliyev - Lənkəran ŞTS-nin aparıcı məsləhətçisi
- Heybət Qədirov - Yardımlı rayonu Alçabulaq kənd tam orta məktəbinin kimya müəllimi
- Gülnar Qehrəmanova - Ağstafa şəhəri texniki-humanitar təmayülli liseyin kimya-biologiya müəllimi
- Şəfa Hüseynova - Bileşuvər rayonu Amankənd kənd tam orta məktəbinin təlim-tərbiyə işləri üzrə direktor müavini
- Mehnuşə İsmayılova - Zaqatala rayonu Aşağı Tala kənd tam orta məktəbinin direktoru
- Sultanzanın Şıxverdiyeva - Qusar rayonu Kirik kənd tam orta məktəbinin tarix müəllimi
- Sahib Süleymanov - Goranboy rayonu Məşədiqaralar kənd tam orta məktəbinin təlim-tərbiyə işləri üzrə direktor müavini
- Gülnarə Məmmədova - Cəlilabad şəhəri 8 nömrəli məktəb-liseyin ibtidai sinif müəllimi
- Aygün Bağırova - Daşkəsən rayonu Qaraqollar kənd tam orta məktəbinin kimya-biologiya müəllimi
- Günel Əliyeva - Cəlilabad rayonu Göytəpə şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbin Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi
- Raziyyə Quliyeva - Təhsil İstítutunun Psixologiya və yaş fiziologiya-si şöbəsinin müdürü

Tərifnamə

- Xatirə Ağayeva - Şabran şəhəri 2 nömrəli məktəb-liseyin Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi
  - Saleh İbrahimzadə - Şuşa şəhəri 10 nömrəli tam orta məktəbinin riyaziyyat müəllimi
  - Ülker Quliyeva - Xocalı rayonu Yaloba kənd tam orta məktəbin ibtidai sinif müəllimi
  - Rəna Abdinova - Gəncə şəhəri 4 nömrəli tam orta məktəbin ibtidai sinif müəllimi
  - Elnurə İsgəndərova - Ağdaş rayonu 8 nömrəli tam orta məktəbin riyaziyyat müəllimi
  - Elnur Hacıyev - Göygöl şəhəri 1 nömrəli tam orta məktəbin tarix müəllimi
  - Rəna Ağayeva - Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki Bakı Avropa Liseyinin ibtidai sinif müəllimi
  - Ülviyyə Qasimova - Samux rayonu Lək kənd tam orta məktəbinin tarix müəllimi
  - Seyyub Əsədov - Şirvan şəhəri 11 nömrəli tam orta məktəbin tarix müəllimi
  - Gülər Şövkəti - Ağdaş rayonu Texniki, humanitar və təbiət təməyllü gimnaziyanın ingilis dili müəllimi
  - Şəlalə Həsənova - Ucar şəhəri 3 nömrəli tam orta məktəbin ibtidai sinif müəllimi
  - Faiqə Hemidova - Hacıqabul rayonu Talış kənd tam orta məktəbin ibtidai sinif müəllimi
  - Şəlalə Əsgərova - Bakı şəhəri 191 nömrəli tam orta məktəbin ibtidai sinif müəllimi
- Ümumi və məktəbəqədər təhsil şöbəsi (A.Əhmədov), Təhsil İstítutu (E.Əmrullayev) respublika mərhələsində təcrübə cəhətdən əhəmiyyətli hesab edilen məruzələrin mətbuatda dərc olunması barədə təkliflər hazırlanılsın, növbəti illərdə pedaqoji mühazirələrin semərə və keyfiyyətinin da da artırılması istiqamətində müvafiq tədbirlər görülsün.
  - Rayon (şəhər) təhsil şöbələri (idarəəri) pedaqoji mühazirələrin qaliblərinin reğibləndirilmesi və həvəsəndirilmesi sahəsində oləvə tədbirlər həyata keçirsinlər.
  - İnformasiya şöbəsi (E.Əhmədov) əmrin "Azərbaycan müəllimi" qəzeti dərc olunmasının, Nazirliyin internet səhifəsində yerləşdirilməsi tömən etsin.
  - Əmrin icrasına nəzarət nazir müavini Məhəbbət Vəliyevaya həvalə olunsun.

**Ceyhun BAYRAMOV,
Azərbaycan Respublikasının Təhsil naziri**

15 iyul 2018-ci il

Ümumtəhsil məktəblərinin 2019-2020-ci dərs ilinə aid tədris planlarının təsdiqi haqqında

Azərbaycan Respublikası Təhsil nazirinin əmri

Ümumi təhsil müəssisələrində təhsil prosesinin taşkılı və tənzimlənməsini tömin etmək məqsədilə "Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi haqqında Əsasname"nin 8.10-1-ci və 13.5-ci bəndlərimi rəhbərtutaraq

ƏMR EDİRƏM:

1. Azərbaycan Respublikasının tədris Azərbaycan,

rus, gürcü dillərində aparılan, lezgi dili və azsaylı xalqların dilləri öyrənilən ümumtəhsil məktəbləri üçün 2019-2020-ci dərs ilinə aid aşağıdakı tədris planları ve "Tədris planlarına dair qeydlər" təsdiq edilsin:

1.1. Ümumtəhsil məktəblərinin I-XI sinifləri üçün tədris planları (1, 2, 3 nömrəli əlavələr);

1.2. Lezgi dili öyrənilən ümumtəhsil məktəblərinin I-XI sinifləri üçün tədris planları (4, 5 nömrəli əlavələr);

1.3. Azsaylı xalqların dilləri öyrənilən ümumtəhsil

məktəblərinin I-IV sinifləri üçün tədris planları (6, 7 nömrəli əlavələr);

1.4. "Tədris planlarına dair qeydlər" (8 nömrəli əlavə).

2. Ümumi və məktəbəqədər təhsil şöbəsi (A.Əhmədov) və Maliyyə şöbəsi (R.Orucov) tədris planlarının çap olunub vaxtında yerlərə çatdırılmasını tömin etsinlər.

3. İnformasiya şöbəsi (E.Məmmədov) bu əmrin əlavələrlə birlikdə "Azərbaycan müəllimi" qəzətində dərc

olunmasını və Nazirliyin internet səhifəsində yerləşdirilməsini tömin etsin.

4. Əmrin icrasına nəzarət nazir müavini Mehəbbət Vəliyevaya həvalə olunsun.

Ceyhun BAYRAMOV,
Azərbaycan Respublikasının Təhsil naziri

12 iyul 2019-cu il

Azərbaycan Respublikası Təhsil nazirinin 12 iyul 2019-cu il tarixli, F-445 nömrəli əmri ilə təsdiq edilib

2019-2020-ci dərs ili üçün ümumtəhsil məktəblərinin tədris planları

2019-2020-ci dərs ilində ümumtəhsil məktəblərinin I-XI sinifləri üçün tədris planı
(tədris Azərbaycan dilində)

Əlavə 1

2019-2020-ci dərs ilində ümumtəhsil məktəblərinin I-XI sinifləri üçün tədris planı
(tədris rus dilində)

Əlavə 2

2019-2020-ci dərs ilində ümumtəhsil məktəblərinin I-XI sinifləri üçün tədris planı
(tədris gürçü dilində)

Əlavə 3

2019-2020-ci dərs ilində lazgi dili öyrənilən ümumtəhsil məktəblərinin I-XI sinifləri üçün tədris planı
(tədris Azərbaycan dilində)

Əlavə 4

№	Fənnin adı	Siniflər üzrə haftalık dərs saatlarının miqdarı										
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
1	Azərbaycan dili	9	10	10	10	5	4	4	3	2	3	3
2	Ədəbiyyat					2	2	2	2	3	2	2
3	Xarici dil	1	1	1	1	3	3	3	3	2	4	4
4	İkinci xarici dil					1	1	1	1	1	2	2
5	Riyaziyyat	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5
6	Informatika	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
7	Azərbaycan tarixi					2	1	1	2	2	2	2
8	Ümumi tarix					1	1	1	1	1	1	1
9	Fizika					1	2	2	3	2	2	2
10	Kimya					1	2	2	2	2	2	2
11	Biologiya					2	2	2	2	2	2	2
12	Coğrafiya					2	2	2	2	2	2	2
13	Hayat bilgisi	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1
14	Texnologiya	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1
15	Fiziki tərbiyə	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
16	Musiqi	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
17	Təsviri incəsanet	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
18	Çağırışaqadərki hazırlıq										2	2
Camı:		21	22	24	24	25	29	31	32	32	33	33
Dərdənəkanar meşğələlər		1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2
Yekun:		22	23	25	25	26	30	32	34	34	35	35

2019-2020-ci dərs ilində lazgi dili öyrənilən ümumtəhsil məktəblərinin I-XI sinifləri üçün tədris planı
(tədris rus dilində)

Əlavə 5

2019-2020-ci dərs ilində azaşlı xalqların dilləri öyrənilən ümumtəhsil məktəblərinin I-IV sinifləri üçün tədris planı
(tədris rus dilində)

Əlavə 6

2019-2020-ci dərs ilində azaşlı xalqların dilləri öyrənilən ümumtəhsil məktəblərinin I-XI sinifləri üçün tədris planı
(tədris gürçü dilində)

Əlavə 7

2019-2020-ci dərs ilində lazgi dili öyrənilən ümumtəhsil məktəblərinin I-XI sinifləri üçün tədris planı
(tədris Azərbaycan dilində)

Əlavə 8

Tədris planlarına dair qeydlər

- Azərbaycan Respublikasının ümumtəhsil məktəblərində tədrisi nəzərdə tutulan xarici dil (diller) ingilis, alman, fransız, rus, orəb, fars dilləri arasından seçilir.
- Tədris dilində asılı olmayaraq, bütün ümumtəhsil məktəblərində xarici dilin tədrisi I (birinci) sinifdən başlanır. Tədrisi I (birinci) sinifdən başlanan xarici dil şagirdin məktəbdə öyrəndiyi əsas xarici dil hesab edilir.
- Xarici dilin (dillerin) tədrisi üçün məktəbdə müvafiq pedagoji kadr potensialının və maddi-tədris bazarının olması zəruri şart hesab edilir.
- Bu "Qeydlər" in 3-cü bəndində nəzərdə tutulan şərt ödənilməklə bir neçə xarici dil tədris olunan məktəbdə övladı üçün müvafiq xarici dil onun valideyni (diger qanuni nümayəndələrin) tərəfindən seçilir. Valideynlərin (diger qanuni nümayəndələrin) seçimi ilə bağlı zorurət yaranırsa, eyni sinifdə iki xarici dil qrupu təşkil oluna bilər. Bu halda aşağıdakılardan nəzərə alınmalıdır:
  - Həmin sinifin bu "Qeydlər" in 21-ci bəndində nəzərdə tutulan şərt ödənilməklə bir neçə xarici dil tədris olunan məktəbdə nezərdə tutulan saat (saatlar) məktəb pedagoji şurasının qərarına əsasən digər fənnin (fənlərin) tədrisinə verilir.
  - Tərkibində III (üçüncü) və ya IV (dördüncü) sinif olan komplekt siniflərdə tədris dili 10 (on) saat, "Hayat bilgisi" və "Texnologiya" fənlərinin hər biri 2 (iki) saat tədris olunur.
  - Dərsdənəkar meşğələr qrupları və dərnəklər şagirdlərin sayı 8 (sökkiz) nəfərdən az olmamaqla komplektləşdirilir.
  - Hər hansı bir sinifdə şagirdlərin sayı dərsdənəkar meşğələr qrupu təşkil etmək üçün müəyyən edilmiş normadan az olduqda şagirdlərin mayıl və maraqlı nəzərə alınmaqla həmin dərsdənəkar meşğələr qrupuna yaxın siniflərin (məsələn, V-VI, VI-VII, VII-VIII və s.) şagirdlərinin cəlbinə icazə verilir.
  - Tərkibində III (üçüncü) və ya IV (dördüncü) sinif olan komplekt siniflərdə tədris dili 10 (on) saat, "Hayat bilgisi" və "Texnologiya" fənlərinin hər biri 2 (iki) saat tədris olunur.
  - Dərsdənəkar meşğələr qrupları və dərnəklər şagirdlərin sayı 8 (sökkiz) nəfərdən az olmamaqla komplektləşdirilir.
  - Bütün ümumtəhsil məktəblərinin V-XI (beşinci-onbirinci) siniflərində "Fiziki tərbiyə", V-IX (beşinci-dördüncü) siniflərində "Texnologiya".
  - Ümumtəhsil məktəblərinin X-XI (onuncu-onbirinci) siniflərində "İnformatika" fənni üzrə praktik məşğələlər.
  - Tədris ilinin birinci yarısında hər hansı bir səbəbdə bölnün fənlər üzrə siniflərdə şagirdlərin sayı azaldıqda və ya artıqdır tədris ilinin ikinci yarımildən müvafiq olaraq qruplar bir sinifdə birləşdirilməklə və ya siniflər iki qrupa bölünməklə tədris davam etdirilir.
  - Kompiuter kabinetin olmayan ümumtəhsil məktəblərində "Informatika" fənni üzrə praktik məşğələlər keçilir.
  - X-XI (onuncu-onbirinci) siniflərində "Çağırışaqadərki hazırlıq" fənn programlarına əsasən, tibbi biliklərin əsaslarına aid mövzular bütün sinifə tədris olunur.
  - Ümumtəhsil məktəbində dərs məşğələləri sentyabr 15-də başlayıb iyunun 14-də başa çatır. Dərs ilə iki yarım ilə bölünür:
    - İkinci yarım - 15 sentyabr - 26 yanvar;
    - İkinci yarım - 1 fevral - 14 iyun.
  - Dərs ilə ərzində aşağıdakı tətillər müəyyən edilir:
    - 5 gün payız tətili (16-20 noyabr);
    - 5 gün qış tətili (27-31 yanvar).
    - İbtidai siniflər üçün 5 günlük əlavə yaz tətili (1-5 may).

Tam orta təhsil səviyyəsində təhsilin təmayüllər üzrə təşkil olunduğu ümumi təhsil müəssisələrinin 2019-2020-ci dərs ili üçün tədris planlarının təsdiqi haqqında

Azərbaycan Respublikası Təhsil nazirinin əmri

Tam orta təhsil səviyyəsində təhsilin təmayüllər üzrə təşkil olunduğu ümumi təhsil müəssisələrində təhsil prosesinin təşkili və tənzimlənməsini təmin etmək məqsədile “Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi haqqında Əsasnamə”nın 8.10-1-ci və 13.5-ci

bəndlərini rəhbər tutaraq

ƏMR EDİRƏM:

1. 2019-2020-ci dərs ilində tam orta təhsilin təmayüllər üzrə təşkil olunduğu ümumi

təhsil müəssisələrinin X-XI sinifləri üçün tədris planları və “Tədris planlarına dair qeydlər” (1-15 nömrəli əlavələr) təsdiq edilsin.

2. Ümumi və məktəbəqədər təhsil şöbəsi (A.Əhmədov) və Maliyyə şöbəsi (R.Orucov) tədris planlarının çap olunub vaxtında yerləşdirilməsini təmin etsin.

4. Əmrin icrasına nəzarət nazir müavini Mehəbbət Vəliyevaya həvalə olunsun.

Ceyhun BAYRAMOV,
Azərbaycan Respublikasının Təhsil naziri

15 iyul 2019-cu il

Azərbaycan Respublikası Təhsil nazirinin 15 iyul 2019-cu il tarixli, F-447 nömrəli əmri ilə təsdiq edilib

2019-2020-ci dərs ilində tam orta təhsilin təmayüllər üzrə təşkil olunduğu ümumi təhsil müəssisələrinin X-XI sinifləri üçün tədris planları

2019-2020-ci dərs ili üçün texniki təmayüllü siniflərin nümunəvi tədris planı
X-XI siniflər (tədris Azərbaycan dilində)

Əlavə 1

2019-2020-ci dərs ili üçün texniki təmayüllü siniflərin nümunəvi tədris planı
X-XI siniflər (tədris rus dilində)

Əlavə 2

2019-2020-ci dərs ili üçün riyaziyyat-iqtisadiyyat təmayüllü siniflərin nümunəvi tədris planı
X-XI siniflər (tədris Azərbaycan dilində)

Əlavə 3

2019-2020-ci dərs ili üçün riyaziyyat-iqtisadiyyat təmayüllü siniflərin nümunəvi tədris planı
X-XI siniflər (tədris rus dilində)

Əlavə 4

Sıra №	Fənlər	Həftəlik saatların miqdarı	
		X sinif	XI sinif
1.	Azərbaycan dili	3	3
2.	Xarici dil	4	4
3.	İkinci xarici dil	1	1
4.	Riyaziyyat	8	8
5.	İnformatika	1	1
6.	Fizika	5	5
7.	Kimya	4	4
8.	Ədəbiyyat	1	1
9.	Azərbaycan tarixi	1	1
10.	Fiziki tərbiyə	2	2
11.	Çağırışaşadərki hazırlıq	1	1
Cəmi:		31	31
Dərsdənənar məşğələlər		2	2
Yekun:		33	33

2019-2020-ci dərs ili üçün humanitar təmayüllü siniflərin nümunəvi tədris planı
X-XI siniflər (tədris Azərbaycan dilində)

Əlavə 5

2019-2020-ci dərs ili üçün humanitar təmayüllü siniflərin nümunəvi tədris planı
X-XI siniflər (tədris rus dilində)

Əlavə 6

2019-2020-ci dərs ili üçün təbiət təmayüllü siniflərin nümunəvi tədris planı
X-XI siniflər (tədris Azərbaycan dilində)

Əlavə 7

2019-2020-ci dərs ili üçün təbiət təmayüllü siniflərin nümunəvi tədris planı
X-XI siniflər (tədris rus dilində)

Əlavə 8

Sıra №	Fənlər	Həftəlik saatların miqdarı	
		X sinif	XI sinif
1.	Azərbaycan dili	5	5
2.	Ədəbiyyat	4	4
3.	Xarici dil	5	5
4.	İkinci xarici dil	1	1
5.	Riyaziyyat	4	4
6.	İnformatika	1	1
7.	Azərbaycan tarixi	5	5
8.	Ümumi tarix	3	3
9.	Fiziki tərbiyə	2	2
10.	Çağırışaşadərki hazırlıq	1	1
Cəmi:		31	31
Dərsdənənar məşğələlər		2	2
Yekun:		33	33

2019-2020-ci dərs ili üçün texniki və riyaziyyat-iqtisadiyyat təmayüllü siniflərin nümunəvi tədris planı
X-XI siniflər (tədris Azərbaycan dilində)

Əlavə 9

2019-2020-ci dərs ili üçün texniki və riyaziyyat-iqtisadiyyat təmayüllü siniflərin nümunəvi tədris planı
X-XI siniflər (tədris rus dilində)

Əlavə 10

2019-2020-ci dərs ili üçün texniki və təbiət təmayüllü siniflərin nümunəvi tədris planı
X-XI siniflər (tədris Azərbaycan dilində)

Əlavə 11

2019-2020-ci dərs ili üçün texniki və təbiət təmayüllü siniflərin nümunəvi tədris planı
X-XI siniflər (tədris rus dilində)

Əlavə 12

Sıra №	Fənlər	Həftəlik saatların miqdarı	
		X sinif	XI sinif
1.	Azərbaycan dili	3	3
2.	Xarici dil	4	4
3.	İkinci xarici dil	1	1
4.	Riyaziyyat	7	7
5.	İnformatika	1	1
6.	Fizika	3	3
7.	Kimya	3	3
8.	Azərbaycan tarixi	2	2
9.	Ümumi tarix	2	2
10.	Coğrafiya	3	3
11.	Ədəbiyyat	1	1
12.	Fiziki tərbiyə	2	2
13.	Çağırışaşadərki hazırlıq	1	1
Cəmi:		33	33
Dərsdənənar məşğələlər		2	2
Yekun:		35	35

2019-2020-ci dərs ili üçün humanitar və riyaziyyat-iqtisadiyyat təmayüllü siniflərin nümunəvi tədris planı
X-XI siniflər (tədris Azərbaycan dilində)

Əlavə 13

2019-2020-ci dərs ili üçün humanitar və riyaziyyat-iqtisadiyyat təmayüllü siniflərin nümunəvi tədris planı
X-XI siniflər (tədris rus dilində)

Əlavə 14

2019-2020-ci dərs ili üçün texniki saatların miqdarı
X-XI siniflər (tədris rus dilində)

Əlavə 15

2019-2020-ci dərs ili üçün texniki saatların miqdarı
X-XI siniflər (tədris rus dilində)

Əlavə 16

Sıra №	Fənlər	Həftəlik saatların miqdarı	
		X sinif	XI sinif
1.	Azərbaycan dili	5	5
2.	Ədəbiyyat	3	3
3.	Xarici dil	4	4
4.	İkinci xarici dil	1	1
5.	Riyaziyyat	6	6
6.	İnformatika	1	1
7.	Azərbaycan tarixi	4	4
8.	Ümumi tarix	3	3
9.	Coğrafiya	3	3
10.	Fiziki tərbiyə	2	2
11.	Çağırışaşadərki hazırlıq	1	1
Cəmi:		33	33
Dərsdənənar məşğələlər		2	2
Yekun:		35	35

2019-2020-ci dərs ili üçün humanitar və riyaziyyat-iqtisadiyyat təmayüllü siniflərin nümunəvi tədris planı
X-XI siniflər (tədris rus dilində)

Əlavə 17

2019-2020-ci dərs ili üçün texniki saatların miqdarı
X-XI siniflər (tədris rus dilində)

Əlavə 18

2019-2020-ci dərs ili üçün texniki saatların miqdarı
X-XI siniflər (tədris rus dilində)

Əlavə 19

2019-2020-ci dərs ili üçün texniki saatların miqdarı
X-XI siniflər (tədris rus dilində)

Əlavə 20

2019-2020-ci dərs ili üçün texniki saatların miqdarı
X-XI siniflər (tədris rus dilində)

Əlavə 21

2019-2020-ci dərs ili üçün texniki saatların miqdarı
X-XI siniflər (tədris rus dilində)

Əlavə 22

Azərbaycan müəllimini seçir

Artıq 11 gündür müəllimlər və müəllimliyə namizədlər imtahan verir. Aralarında iş axtaran builkı məzunlar da var, işlədiyi yeri dəyişmək istəyən də. Ancaq imtahanlara, sadəcə özünü yoxlamağa gələnlər, təcrübə və hazırlıq sayısında illərdən bəri qazandığı biliyi görkəməyə çalışanlar da çıxdur. Sayları az deyil. İddialarını o qədər yüksək tutublar ki, indi nəticələri ilə öyünür-lər. Üstəlik, sadəcə özü, ailəsi, şagirdləri yox, eli-obası, yurdunuvası da onlarla qırur duyan müəllim və müəllimliyə namizədlər. Onları birgə tanıyaq. Məlumat üçün qeyd edək ki, indiyədək namizədlər arasında ən yüksək nəticə 58 bal olub.

Müəllimlərin işə qəbulu
müsabiqəsində
yüksek bal toplayanlar

İyulun 8-də müəllimlərin işə qəbulu üzrə müsabiqədə tarix fənni üzrə yüksək nəticə göstərilib. Belə ki, namizədlərdən Nərimin Ənvərli imtahandan uğurla keçərək 58 bal toplayıb. Nərimin Ənvərli 2017-ci ilde Gəncə Dövlət Universitetinin tarix müəllimliyi ixtisası üzrə bakalavratura, 2019-cu ilde işə həmin universitetin "Azərbaycanın qədim və orta əsrlər tarixi" ixtisası üzrə magistratura səviyyələrini fərqlənmə diplomu ilə bitirib.

İyulun 12-də biologiya fənnindən keçirilən müəllimlərin işə qəbulu üzrə imtahanda namizədlərdən Aysel Əsgərova 58 bal toplayaraq yüksək nəticə göstərib. Aysel Əsgərova Bakı Dövlət Universitetinin məzunudur.

İyulun 16-da ibtidai sinif üzrə müəllimlərin işə qəbulu imtahanlarında yüksək nəticə qeydə alınıb. Belə ki, namizədlərdən Aysel Məmmədova imtahandan uğurla keçərək 58 bal toplayıb. Aysel Məmmədova Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində ibtidai təhsilin pedaqogikası və metodikası ixtisası üzrə təhsil alıb.

İyulun 10-da müəllimlərin işə qəbulu üzrə müsabiqənin test mərhələsində növbəti yüksək nəticə qeydə alınıb. Belə ki, namizədlərdən Gülbəniz İsrafilova informatika fənni üzrə imtahandan uğurla keçərək 57 bal toplayıb. Gülbəniz İsrafilova Bakı Dövlət Universitetinin tətbiqi riyaziyyat fakültəsini bitirib.

"Dövlət Proqramı məzunu"

Oruc MUSTAFAYEV

Hər bir ölkənin inkişafı onun dünya düzənində rəqabət qabiliyətliliyini müyyən edən insan potensialının hərtərəfli hazırlanğından, intellektual səviyyəsindən asılıdır. Bu mənada ölkə Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən qəbul olunmuş "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Programı" mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Mehəz bu program ölkəmizdə yenilikçi, müasir düşüncəli, yüksək hazırlıqlı milli mütəxəssislərin yetişməsində mühüm rol oynamışdır. Proqramın ilk məzunları artıq cəmiyyət həyatının müxtəlif sahələrində çalışmaqla Azərbaycanın inkişafında öz töhfələrini verməkdədir. "Dövlət Proqramı məzunları" rubrikasında növbəti müsahibimiz hazırda icbari Tibbi Siğorta üzrə Dövlət Agentliyində şöbə müdürü vəzifəsində çalışan Tural Quludur. Onunla iş yerində görüşüb səhəbtəşirik.

- Uşaqlıqdan arzunuz həkim olmaq idi?

- Ailəmizdə hamı həkimdir, qohumlarla da həkimlər cəhdür. Bu baxımdan, mənim alternativim yox idi, orta məktəbdən həkimlik istiqamətində hazırlanırdım. Kimya-biologiya təməyülli liseyde oxuduğum dövrədə birlinci möqsədim Tibb Universitetinə qəbul olmaq və ikincisi isə Prezident təqədüsü olmaq idi. Bunlara nail olub bildim. Buna görə de keyfiyyətli təhsil almağıma sərait yaranan bütün müəllimlərimə təşəkkür edirəm.

Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında IV qrup üzrə respublika bircincisi oldum. Bu naiyyətənə görə Gənclər və İdman Nazirliyi tərəfindən gənclər mükafatına layiq görüldüm. Tibb Universitetində təhsili Prezident təqədüsü ilə başa vurdum.

- Baş xaricdə təhsil almağa necə qərar verdiniz?

- Bu illər ərzində mən xaricdə təhsilliçək maraqlanırdım, müxtəlif istiqamətlərdə imkanlar var idi: Türkiyə, Rusiya və başqa ölkələr. Ancaq elə oldu ki, universiteti bitirdikdən sonra təhsili İngiltərədə davam etdirdim, həm də bir qədər fərqli istiqamətdə. ATU-da stomatologiya ixtisasında oxuyurdum, sonra isə ictimai sehiyyə üzrə magistratura təhsili aldım. Bu qərara gəlməkdə əsas səbəb Tibb Universitetində oxuduğum dövrədə daha çox klinik iş yox, praktik sehiyyə təşkilatçılığı ilə məşğul olmaq, beləliklə ehalinin sağlamlıq vəziyyətinin yaxşılaşması istiqamətində işləmək istəyi idi. İctimai sehiyyə üzrə təhsil almış çox az sayda azərbaycanlı var, onlarla səhəbet etdim, bu sahə ilə maraqlandım. Və qərara gəldim ki, Şeffild Universitetinə müraciət edim. Mənim üçün çox sevindiricidir ki, Dövlət Proqramı cərçivəsində bir il Britaniyada magistratura təhsili ala bildim.

- İxtisasınız barədə bir qədər ətraflı məlumat verdiniz...

- İctimai Sehiyyə Məktəbi Harvard Universitetinin 13 məktəbindən biridir. İctimai sehiyyə xəstəliklərin yaranma sebebləri və mexanizmlərini, yayılması öyrətməklə və profilaktik tədbirlərlə vəsiatəsilə insanların sağlamlığının qorunmasına, əmək qabiliyyətinin, hayat keyfiyyətinin yüksəldilməsinin və ömrünüzün uzadılmasını temin edir. İctimai sehiyyənin tərkili, sehiyyə siyaseti, sehiyyə iqtisadiyyatı, sehiyyənin maliyyələşdirilməsi, biostatistika və epidemiologiya kimi altı istiqaməti var. İctimai sehiyyə Azərbaycanda sehiyyənin inkişafı üçün çox vacib sahədir. 2020-ci ildən ölkə ərazisində icbari tibbi siğorta sisteminin tətbiqi üçün savadlı həkim mütəxəssislərə yanaşı, ictimai sehiyyə üzrə mütəxəssislərə də ehtiyac yaranacaq.

- Dövlət Proqramının əhəmiyyətini necə qiymətləndirirsiniz?

- Ölkəmizdə istedadlı gənclərə göstərilən dövlət qayğısı çox yüksək qiymətləndirir. Xüsusilə dövlət Proqramının əhəmiyyəti böyükdür. Dövlət Proqramı məzunu olduğunu görə özümüz çox şanslı hesab edirəm. Bu program dövlətin gənclərə olan dəstəyinin bariz nümunəsidir. Dövlət Proqramı sayesində minlərlə gənc xaricdə təhsil alıb vətənə qaydırıb və müxtəlif sahələrdə ölkəmizdən inkişafına töhfə vermekdədir. Bu gənclər arasında akademik fealiyyət göstərənlər də var. Onlar xaricdə alıdğı bilik və təcrübə ilə yərdiçli universitetlərdə dərs demək təhsilin inkişafına, gənclərin müasir bilik və bacarıqlarla yiyələnməsinə dəstək olurlar. Bundan əlavə, ölkəmizdə istedadlı gənclərə dəstək üçün müxtəlif proqramları da qeyd etmək istəyirəm. Xüsusilə, Gənclər Fonduñun gənclərin təhsil, işlə təmən olunma, sahibkarlıq və digər sahələrdə dəstəklənməsi istiqamətində həyata keçirdiyi uğurlu işləri yüksək qiymətləndirirəm.

- Tələbəlik illərində hansısa layihələrdə iştirak etmisiniz?

- İngiltərədə magistr tələbəsi olduğum dövrədə, dərslərlə yanaşı tələbə cəmiyyətində

"Dövlət Proqramı ictimai sehiyyə üzrə bilik və təcrübə qazanmağıma imkan verdi"

Tural Qulu: "Akademik fəaliyyətimə davam edərək universitetdə dərs demək istəyirəm"

da aktiv olmağa çalışırdım. Şeffild Universitetinin tələbə cəmiyyəti artıq 11 ildir ki, ardıcıl olaraq Böyük Britaniyada on yaxşı tələbə cəmiyyəti seçilir və orada hem tədbirlərin, hem müxtəlif tədbirlərin keçirilməsi baxımından və çoxlu imkanlar var. Biz, Şeffild Azərbaycan Cəmiyyəti olaraq müxtəlif Novruz, Yeni il şənlikləri, Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylili Günü münasibətində tədbirlər keçirdik. Müxtəlif ölkələrin nümayəndələrini tədbirimizdə dəvət edərək ölkəmiz, adət-ənənələrimiz, hemçinin işğal olunmuş erazilerimiz barədə onlara məlumatlar verirdik. Bu, bizim vətəndaşlıq borcumuz idi.

- İxtisasınıza uyğun iş tapmaq çətin olmuş ki...

- Çətin olmadı. Şeffild Universitetində təhsili bitirdikdən sonra Azərbaycana qayıdım. Bir müddət dövlət qurumlarında işledim və 2015-ci ildə Amerikanın Harvard Universitetində doktoranturadon sonrakı ixtisasartırma təhsili aldım. Təhsili tamamlandıqdan sonra artıq 3 ildir ki, icbari Tibbi Siğorta üzrə Dövlət Agentliyində işləyirəm.

Bizde ictimai sehiyyə üzrə magistratura təhsili alanların sayı azdır, amma bu istiqamətə maraqlı getdikcə artır. Bu ixtisas üzrə Azərbaycanda özəl və dövlət sektorunda işləmək mümkündür. Bu sahədə tələbat daha da artacaq.

- Hazırda icbari tibbi siğorta sahəsində hansı proseslər gedir?

- 2017-ci ildən Mingəçevir şəhəri və Yevlax rayonunda, daha sonra 2018-ci ildə Ağdaş rayonunda pilot layihə olaraq icbari tibbi siğortanın tətbiqinə başlanıldı. Bu layihənin uğurlu nəticəsi olaraq 2020-ci ilin 1 yanvarından ölkə üzrə icbari tibbi siğortanın

lət tərəfindən siğortalanır və əlavə heç bir ödəniş etməyə ehtiyac yoxdur. Xidmətlər zərfinin əlavə hissəsi üzrə də əhalinin bir gruppı dövlət tərəfindən siğortalanır. Bunlara 18 yaşa qədər uşaqlar, 23 yaşa qədər olan tələbələr, sosial müvafiqet və üvənləri sosial yardım alanlar, pensiyaçılar, hamilə və sosial məzuniyyətdə olan qadınlar addır. Əmək müqaviləsi ilə çalışanlar isə əməkhaqqından 4 faiz siğorta haqqı ödəyecəklər. Digər əhalilər qrupları isə illik 120 manat, aylıq 10 manat olmaqla siğorta haqqı ödəməlidir ki, xidmətlər zərfinin əlavə hissəsindən yararlanılsın. Siz siğortalısanızsa xəstəxanaya gedib şəx-

Xaricdə təhsil almaq istəyən gənclərə 3 tövsiyəm var. Birincisi, təhsil almamışdan əvvəl on aži 2 il iş təcrübənin olması çok vacibdir. Bu, sizin təhsil alacağınız istiqaməti seçməyə çox kömək olacaq. İkincisi, təhsil alacağınız istiqaməti, ölkəni, şəhəri və universiteti seçmək dəqiqətli olun, xaricdə təhsil almış gənclərlə məsləhətlişin. Elə bir istiqamət seçin ki, gələcəkdə bu sahədə karyera qura biləsiniz. Üçüncüsü, təhsil alıǵığınız dövrədə yalnız oxumağa yox, universitetin sosial hayatına aktiv olmağa, müxtəlif proqramlarda könüllü, imkan varsa işləməyə çalışın.

- Necə bilirsiniz, icbari tibbi siğortanın tətbiqi insanların gözənlərini doğrudancaq?

- Əksər Avropa ölkələri icbari tibbi siğortanın tətbiqi edərək sehiyyənin inkişafına nail olub. Azərbaycanda icbari tibbi siğortanın tətbiqi sehiyyənin maliyyələşdirilməsinən yeni mənbəyin yaradılmasına, əhaliyə keyfiyyətli tibbi xidmətlərinin tətbiqiləşməsinə, tibbi müəssisələrinin maddi-texniki bazının gücləndirilməsinə, müalicə və diagnostik imkanlarının genişləndirilməsinə görətib çıxarıcaq. Pilot layihənin nəticələri bunu deməyə əsas verir.

- Vətəndaşlar üçün bu prosedurlar neyidir?

- İcbari tibbi siğorta sehiyyənin maliyyələşmə modelidir və sosial həmrəylilik prinzipinə əsaslanır. "2020-ci ilin yanvarın 1-dən qüvvəyə minəcək "Tibbi siğorta haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasen isə icbari tibbi siğortanın xidmətlər zərfi iki hissədən ibarət olacaq: baza və əlavə hissələr. Baza hissəyə ilkin sehiyyə xidməti, təcili və texirəsalınmaz tibbi yardım xidməti, əlavə hissəyə isə ixtisaslaşdırılmış tibbi yardım addır. Xidmətlər zərfinin baza hissəsi üzrə Azərbaycan dövləti hər kəsi siğortalılar, həm vətəndaşları, həm də əcnəbileri, vətəndaşlığı olmayan şəxsləri. Buraya ilkin sehiyyə xidməti, yəni ailə həkiminin göstərdiyi xidmətlər, həmçinin tecili tibbi yardım xidməti daxildir. Bu xidmətlər dö-

siyyət vəsiqənizi təqdim etməklə bu xidmətlərdən yararlanılsın.

- Sehiyyə sistemimiz icbari tibbi siğortanın hayata keçirmək üçün lazımi maddi-texniki bazaya malikdirmi?

- Son illər Bakıda və regionlarında on müasir tələbələrə cavab verən sehiyyə müəssisələrinin inşə olunub. Mövcud tibbi müəssisələr əsaslı təmir olunub, onların maddi-texniki bazası güclənib, müasir avadanlıqlarla təchiz edilib. Peşəkar kadrların hazırlanması istiqamətində müüməd addımlar atılıb. Azərbaycanda icbari tibbi siğortanın tətbiqi üçün imkanlar genişdir. Pilot əraziyələrdə bizim artıq 2 ildən çox təcrübəmiz var, bu təcrübədən bəhəranıb 2020-ci ildən icbari tibbi siğortanın ölkə üzrə tətbiqinə başlanıla biləcək.

- Xaricdə təhsil programı həyatımızı dəyişdirir?

- Xaricdə təhsilin üstünlükleri惆dur. Birinci növbədə, insan müasir bilik və bacarıqlarla olur. Azərbaycanda icbari tibbi siğortanın tətbiqiləşməsinə, tibbi müəssisələrinin maddi-texniki bazının gücləndirilməsinə, müalicə və diagnostik imkanlarının genişləndirilməsinə görətib çıxarıcaq: baza və əlavə hissələr. Baza hissəyə ilkin sehiyyə xidməti, təcili və texirəsalınmaz tibbi yardım xidməti, əlavə hissəyə isə ixtisaslaşdırılmış tibbi yardım addır. Xidmətlər zərfinin baza hissəsi üzrə Azərbaycan dövləti hər kəsi siğortalılar, həm vətəndaşları, həm də əcnəbileri, vətəndaşlığı olmayan şəxsləri. Buraya ilkin sehiyyə xidməti, yəni ailə həkiminin göstərdiyi xidmətlər, həmçinin tecili tibbi yardım xidməti daxildir. Bu xidmətlər dö-

- Gənclərə hansı tövsiyələriniz var?

- Əgər insan bir şeyi çox istəyirse və bu istiqamətdə məqsədönlü çalışırsa onda mütləq almacaq. Əgər minlərlə genç xaricdə təhsil alıb mütxəssis kimi yetişməyi bacarılsa, demek bu mümkündür. Mən həm ATU-də, həm Şeffildə, həm də Harvardda təqədüdə oxumuşam. Sadəcə çox çalışmaq, təqədüd proqramları axırmışa və universitetlərə müəraciət etmək lazımdır. 10 il əvvələ baxanda, həzirdə gənclərin xaricdə təhsil almaları, mütxəssis kimi yetişməsi üçün daha çox füsrət var. Gənclər üz tutub deyirəm ki, əgər siz doğrudan da xaricdə təhsil almış isteyirsinizsə, bu istiqamətdə aydın hadəfmən var. Bu sahədə size nə kim dəstək lazımdırsa xaricdə təhsil almış gənclərə müraciət edə bilərsiniz. Mən bacarıdığım qədər xaricdə təhsil almaq istəyən gənclərə dəstək olmağa çalışıram.

Xaricdə təhsil almaq istəyən gənclərə 3 tövsiyəm var. Birincisi, təhsil almamışdan əvvəl on aži 2 il iş təcrübənin olması çok vacibdir. Bu, sizin təhsil alacağınız istiqaməti seçməyə çox kömək olacaq. İkincisi, təhsil alacağınız istiqaməti, ölkəni, şəhəri və universiteti seçmək dəqiqətli olun, xaricdə təhsil almış gənclərlə məsləhətlişin. Elə bir istiqamət seçin ki, gələcəkdə bu sahədə karyera qura biləsiniz. Üçüncüsü, təhsil alıǵığınız dövrədə yalnız oxumağa yox, universitetin sosial hayatına aktiv olmağa, müxtəlif proqramlarda könüllü, imkan varsa işləməyə çalışın. Xaricdə oxuyarkən nəzərən təhsil alıǵığınız istiqamətində müüməd addımlar atılıb. Azərbaycanda icbari tibbi siğortanın tətbiqiləşməsinə, tibbi müəssisələrinin maddi-texniki bazının gücləndirilməsinə, müalicə və diagnostik imkanlarının genişləndirilməsinə görətib çıxarıcaq. Pilot əraziyələrdə bizim artıq 2 ildən çox təcrübəmiz var, bu təcrübədən bəhəranıb 2020-ci ildən icbari tibbi siğortanın ölkə üzrə tətbiqinə başlanıla biləcək.

Cənubi təhəllülə yanaşı praktik biliklərin əldə olunması Azərbaycanda karyera qurmaq üçün çox faydalıdır.

- Şeffild Universitetinin tədris mühiti barədə nə deyə bilərsiniz?

- Şeffild Universitetinin tədris mühiti kifayət qədər fərqlənirdi. Gənclərimiz orada təhsil alanda bir müddət öyrəşə bilmirlər, müyyən adaptasiya dövrü keçirərlər. Ona görə ki, orada heç kim sizdən oxumağı tələb etmir, orada təhsil alanlar ya təqəbüd, ya da öz hesabına oxuyaqlardır. Tələbənin özdən de maraqlı olmalıdır ki, oxusun və öyrənsin. Müəllimlərin əsas işi tələbələrə mühəzərə demək və seminar keçməkdir. Amma gündəlik olaraq tələbəni ayağa qaldırıb dərs soruşmaq kimi bir təcrübə yoxdur. Semestrin sonunda inşa, qrup təqdimatları və imtahanlarla tələbələrin bilikləri yoxlanılır. Amma tələbənin universitetdən öyrənə biləcəyi səviyyəni özü müəyyənləşdirir. Bunun üçün hər bir şərait, kitabxanalar və onlayn-oflayn resurslar var. Qalır tələbə otursun

Dövlətçilik tarixi şagirdlərə sistemli şəkildə öyrədilir

“Azərbaycan tarixi” dərsliklərində
Cümhuriyyətin tarixi və görkəmli nümayəndələrinin
fəaliyyətinin təsviri mühüm vasitə kimi

İntiqam CƏBRAYILOV,
ARTİ-nın Təhsil nəzəriyyəsi şöbəsinin müdiri,
pedagoqika üzrə elmlər doktoru

Azərbaycan xalqı dünya xalqları içerisinde özünü mükəmməl, güclü dövlətçilik ənənələri-nə maill olması ilə xüsusi fərqlənir. Xalqımız həmişə dövlət ənənələrini qorumağa çalışmış, ən ağır, mürəkkəb səraida bəllə dövlətçilik ideyəsini milli şür komponenti kimi inkişaf etdirmiş, onu milli qurur mənbəyinə çevirmişdir. Bu baxımdan Azərbaycan xalqı, Azərbaycan türk milləti dövlət yaradın, dövlət quran xalq, millet kimi zəngin tarixi keçmişə malikdir. Mübarizə ilə dolu xalqımızın tarixində Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin tarixi, bu dövləti yaradan böyük şəxsiyyətlərin fəaliyyəti mühüm yer tutur.

Tarixi mənbələr göstərir ki, Azərbaycan Xalq Cumhuriyyəti mürəkkəb ictimai-siyasi proseslərin, xalqın milli azadlıq mübarizəsinin, uzun müddət imperiya əsarlından, zülümündən xilas yolumun axtarışı, milli mənəlik şüurunun, müstəmləkə rejimini boyun görmək inadının, güclü vətənpərvərlik ruhu və əyilməzlək duyuşunun, dövlətçilik ənənələrinə sadıqliy qorumaq hissini, türkçülük və türkçülük amalının möhtəşəmliliyinin nəticəsi kimi yaranmışdır.

1828-ci ildə Azərbaycan ərazisi bölüştürüləs də (Türkməncay müqaviləsində) xalqımız müstəmləkə rejimine qarşı daim mübarizə aparmış və 1918-ci il mayın 28-də müstəqil dövlət qurunaq nəl olmusdur. 23 ay fəaliyyət göstəren bu dövlət - Azərbaycan Xalq Cumhuriyyəti 1920-ci il aprelin 28-də Sovet Rusiyasının XI Ordusu tərəfindən devrilmiş və Şimali Azərbaycanda Sovet hakimiyyəti qurulmuşdur. Bolşeviklərin-kommunistlərin rəhbərlik etdiyi Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikası 1991-ci ilin payızına qədər fəaliyyət göstərmədi.

1991-ci il oktyabrın 18-də Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyi haqqında “Konstitusiya Aktı” qəbul edilmiş və bununla da xalqımız yenidən müstəqilliyyət qovmuşdur. Bu gün qurur mənbəyimiz olan milli dövlətimiz - Azərbaycan Respublikası Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin varisi kimi getdiyə məhkəmələrin, inkişaf edir, milli-tarixi ənənələri yaşatmaqla bəsəri dəyərlərə də xüsusi əhəmiyyət verir, dünya dövlətləri内心に於ける中で、彼らは自分たちの歴史と文化を学ぶことを重視する。彼らは、歴史教科書を通じて、自分たちの歴史と文化を学ぶことを重視する。彼らは、歴史教科書を通じて、自分たちの歴史と文化を学ぶことを重視する。

Konseptlərə əsasən, Azərbaycan tarixi dərsliklərində AXC və onun görkəmli nümayəndələrinə həsr olunmuşdur:

- 1) Sultan bəy Sultanov §38
- 2) “Bir kərə yüksələn bayraq” ... § 40
- 3) Azərbaycan ordusunu yaradanlar § 41
- 4) İnqilab, yoxsa işgal? §42

Bunlarla bərabər, digər bezi mövzularda da (Mart soyqırımı §39; Şərqiye ilk operanı kim yazdı? §45) Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətindən bəhs etmek, fəndaxılı əlaqələr yolu ilə şagirdlərin bilik və bacarıqlarını dərinləşdirmək mümkündür. “Sultan bəy Sultanov” mövzusunda Sultan bəyin qəhrəmanlığından bəhs edilməklə bərabər, onun qardaşı Xosrov bəy Sultanovun da adı çəkilir. Qeyd olunur ki, Sultan bəyin qardaşı Xosrov bəy Azərbaycan hökumətinin Qarabağda nümayəndəsi idi. Bu fikir AXC-nin görkəmli nümayəndələrindən biri olan Xosrov bəy Sultanov haqqında şagirdləri geniş məlumatlandırmaq üçün fənn müəlliminə istiqamət verir. Bu baxımdan X.Sultanovun Azərbaycan Xalq Cumhuriyyəti dövründə erməni quldur destələrinə qarşı mübarizəsi, Qarabağ general-qubernatoru kimi (o, həm də AXC-nin ilk hökumətində hərbi nazir olmuşdur) 1919-cu ilin evvəllerində Qarabağda erməni separatçılarının fitnəkarlığının qarşısını alması barədə faktların şagirdlərə çatdırılması onlarda vətənpərvərlik, dövlətçilik tariximə hörətmə və məhəbbət hıssələrinin formalasmasına və inkişafına zəmin yaradır. “Bir kərə yüksələn bayraq...” mövzusunda isə AXC tarixi və görkəmli nümayəndələri ilə bağlı şagirdlərə daha çox məlumat vermək, onlarda milli düşüncə, milli xarakter formalasdırmaq imkanları genişdir. Burada Məhəmməd Əmin Rəsulzadə, Fətəli xan Xoyski, Əlimərdan bəy Topçubaşov, Nəsib bəy Yusifbəyli və Nuru Paşanın adı çəkilir. Tarixi mənbələr təsdiq edir ki, bu tarixi şəxsiyyətlərin hər biri Azərbaycan xalqının dövlətçilik tarixində silinməz idarəətçi olmuşdur.

Hazırda ümumtəhsil məktəblərində istifadə olunan Azərbaycan tarixi dərsliklərində Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin tarixini, o cümlədən cumhuriyyətin dövlət xadimlərinin fəaliyyətini öyrənmək üçün geniş imkanlar mövcuddur.

Aydınlıq üçün qeyd edək ki, ümumtəhsil məktəblərində tarix təhsilinin strukturunu deyişiyindən problemlər (AXC ilə bağlı) öyrənilmə imkanları da deyişmişdir. Bəlli ki, evveller ümumtəhsil məktəblərində tarix fənni xətti principle tədris olundur. Bu, o deməkdir ki, tarixin sistematiq kursu VI sinifdən XI sinifdək bər konstrur, bir mərhələdən öyrənilirdi. Təməyülləşmə tətbiq edildikdən sonra isə tarix fənni (həm Azərbaycan tarixi, həm də ümumi tarix) konseptik principle tədris olunmağa başlandı.

Müasir təhsil tarixindən məlumdur ki, 2008-2009-cu tədris ilindən etibarən ümumtəhsil məktəblərinin birinci siniflərindən yeni təhsil programı (kurikulum) tətbiq olunmağa başlanılmışdır. V. siniflərde Azərbaycan tarixi fənni üzrə başlangıç kurs- epizodik hekayələr tədris olunur. Bu siniflərde yeni təhsil programı (kurikulum) 2012-2013-cü tədris ilindən tətbiq edilir. Tarix fənninin sistematiq kursu isə VI sinifdən başladığına görə bu siniflərde yeni təhsil programı 2013-2014-cü tədris ilindən, IX siniflərde 2016-2017-ci tədris ilindən, X siniflərde 2017-2018-ci tədris ilindən, XI siniflərde 2018-2019-cu tədris ilindən tətbiq olunmağa başlamışdır. Həzirdə tarix fənninin sistematiq kursu ümumtəhsil məktəblərində iki konsentr üzrə (iki mərhələ üzrə) tədris olunur. Birinci konsentrda VI-IX siniflərde-ən qədim dövrən müasir dövrədə; ikinci konsentrda X-XI siniflərde-yenə də ən qədim dövrən müasir dövrədə.

V-IX siniflərdə Azərbaycan tarixi təlimi materiallarının aşağıdakı bölgü əsasında (müəyyən dövrələr üzrə) tədrisi müəyyənləşdirilmişdir:

V sinif - ən qədim zamandan müasir dövredək- epizodik hekayələr kursu;

VI sinif - ən qədim dövrən V əsrədək;

VII sinif - VI ərən XVI əsrin ikinci yarısında;

VIII sinif - XVI əsrin ikinci yarısından XIX əsrin əvvəllerinədək;

IX sinif - XIX əsrin əvvəllerindən (Türkməncay müqaviləsindən sonra) müasir dövredək.

İkinci mərhələdə isə (X-XI siniflərdə) təlim materiallarının derinləşdirilmiş formada tədrisi nezərdə tutulur. Bəllə olan halda təbii ki, program materiallarının si-niflər üzrə bölgələşdirilməsində də xətti principle müqayi-sədə fərqlilik yaranır.

Həm də konseptik principle görə bir məsələnin-bir mövzunun iki dəfə öyrənilməsi imkanları meydana çıxır: 1) birinci dəfə VI-IX siniflər; 2) ikinci dəfə X-XI siniflərde.

X-XI siniflərdə Azərbaycan tarixi təlimi materiallarının aşağıdakı bölgü əsasında (müəyyən dövrələr üzrə) tədrisi müəyyənləşdirilmişdir:

X sinif - ən qədim dövrən XVIII əsrin sonundadək;

XI sinif - XIX əsrin əvvəllerindən (Azərbaycan torpaqlarının işgallinin başlanması- Rusiya -Qacarlar mühərribəsindən) müasir dövredək.

AXC, yaxud onun görkəmli nümayəndələri ile bağlı bəzi məlumatlar V siniflər üçün Azərbaycan tarixi dərsliyində (epizodik hekayələrdə) de verilmişdir. Bütövlükde V-XI siniflərdə Azərbaycan tarixi üzrə bu məsələnin öyrənilməsi ilə bağlı dersliklərin imkanlarını iki istiqamət üzrə qruplaşdırmaq olar:

1) Bələdəvəsi AXC tarixinə və ya onun görkəmli nümayəndələrinə aid olan mövzuların imkanları;

2) AXC tarixi ilə əlaqəli olan digər mövzuların imkanları.

Apardığımız araşdırma göstərdi ki, Azərbaycan tarixi fənni üzrə V, IX və XI siniflərdə AXC tarixi və onun görkəmli nümayəndələrinin fəaliyyəti ilə bağlı hər ki istiqamətdə imkanlar genişdir.

V sinifin Azərbaycan tarixi dərsliyində 4 mövzu bila-

vəsi AXC və onun görkəmli nümayəndələrinə həsr olunmuşdur:

1) Sultan bəy Sultanov §38

2) “Bir kərə yüksələn bayraq” ... § 40

3) Azərbaycan ordusunu yaradanlar § 41

4) İnqilab, yoxsa işgal? §42

Bunlarla bərabər, digər bezi mövzularda da (Mart soyqırımı §39; Şərqiye ilk operanı kim yazdı? §45) Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətindən bəhs etmek, fəndaxılı əlaqələr yolu ilə şagirdlərin bilik və bacarıqlarını dərinləşdirmək mümkündür. “Sultan bəy Sultanov” mövzusunda Sultan bəyin qəhrəmanlığından bəhs edilməklə bərabər, on qardaşı Xosrov bəy Sultanovun da adı çəkilir. Qeyd olunur ki, Sultan bəyin qardaşı Xosrov bəy Azərbaycan hökumətinin Qarabağda nümayəndəsi idi. Bu fikir AXC-nin görkəmli nümayəndələrindən biri olan Xosrov bəy Sultanov haqqında şagirdləri geniş məlumatlandırmaq üçün fənn müəlliminə istiqamət verir. Bu baxımdan X.Sultanovun Azərbaycan Xalq Cumhuriyyəti dövründə erməni quldur destələrinə qarşı mübarizəsi, Qarabağ general-qubernatoru kimi (o, həm də AXC-nin ilk hökumətində hərbi nazir olmuşdur) 1919-cu ilin evvəllerində Qarabağda erməni separatçılarının fitnəkarlığının qarşısını alması barədə faktların şagirdlərə çatdırılması onlarda vətənpərvərlik, dövlətçilik tariximə hörətmə və məhəbbət hıssələrinin formalasmasına və inkişafına zəmin yaradır. “Bir kərə yüksələn bayraq...” mövzusunda isə AXC tarixi və görkəmli nümayəndələri ilə bağlı şagirdlərə daha çox məlumat vermək, onlarda milli düşüncə, milli xarakter formalasdırmaq imkanları genişdir. Burada Məhəmməd Əmin Rəsulzadə, Fətəli xan Xoyski, Əlimərdan bəy Topçubaşov, Nəsib bəy Yusifbəyli və Nuru Paşanın adı çəkilir. Tarixi mənbələr təsdiq edir ki, bu tarixi şəxsiyyətlərin hər biri Azərbaycan xalqının dövlətçilik tarixində silinməz idarəətçi olmuşdur.

Hazırda ümumtəhsil məktəblərində istifadə olunan Azərbaycan tarixi dərsliklərində Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin tarixini, o cümlədən cumhuriyyətin dövlət xadimlərinin fəaliyyətini öyrənmək üçün geniş imkanlar mövcuddur.

Aydınlıq üçün qeyd edək ki, ümumtəhsil məktəblərində tarix təhsilinin strukturunu deyişiyindən problemlər (AXC ilə bağlı) öyrənilmə imkanları da deyişmişdir. Bəlli ki, evveller ümumtəhsil məktəblərində tarix fənni xətti principle tədris olundur. Bu, o deməkdir ki, tarixin sistematiq kursu VI sinifdən XI sinifdək bər konstrur, bir mərhələdən öyrənilirdi. Təməyülləşmə tətbiq edildikdən sonra isə tarix fənni (həm Azərbaycan tarixi, həm də ümumi tarix) konseptik principle tədris olunmağa başlandı.

Müasir təhsil tarixindən məlumdur ki, 2008-2009-cu tədris ilindən etibarən ümumtəhsil məktəblərinin birinci siniflərindən yeni təhsil programı (kurikulum) tətbiq olunmağa başlanılmışdır. V. siniflərde Azərbaycan tarixi fənni üzrə başlangıç kurs- epizodik hekayələr tədris olunur. Bu siniflərde yeni təhsil programı (kurikulum) 2012-2013-cü tədris ilindən tətbiq edilir. Tarix fənninin sistematiq kursu isə VI sinifdən başladığına görə bu siniflərde yeni təhsil programı 2013-2014-cü tədris ilindən, IX siniflərde 2016-2017-ci tədris ilindən, X siniflərde 2017-2018-ci tədris ilindən, XI siniflərde 2018-2019-cu tədris ilindən tətbiq olunmağa başlamışdır. Həzirdə tarix fənninin sistematiq kursu ümumtəhsil məktəblərində iki konsentr üzrə (iki mərhələ üzrə) tədris olunur. Birinci konsentrda VI-IX siniflərde-ən qədim dövrən müasir dövrədə; ikinci konsentrda X-XI siniflərde-yenə də ən qədim dövrən müasir dövrədə.

Dövlətin rəhbərliyini təmsil edən milli istiqələhə katunun lideri AXC-nin banisi və ideoloqu M.Ə.Rəsulzadə, AXC hökumətinin ilk rəhbəri F.Xoyski, AXC parlamentinin sədri Ə.Topçubaşov xalqımızın milli azadlığla qovuşması yolunda, milli dövlət quruculuğunda misilsiz xidmətlər göstərmişlər. AXC süqut edəndən sonra 1920-ci ilin yayında F.Xoyski ermeni quldurları tərəfindən vəhşicəsinə qətlə yetirilmiş, M.Ə.Rəsulzadə və Ə.Topçubaşov isə ömürlerinin sonuna məhəcər həyatı yaşaması və Azərbaycan xalqının milli azadlığı uğrunda mübarizə aparmışlar.

Qeyd etməliyik ki, xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev və bu gün ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev AXC-ni yaradılar fədakar, qəhrəman şəxsiyyətlər kimi həmişə yüksək dəyərlərdən yüksəlmiş, haqqlı olaraq bu tarixi ərsin gənc nəslin təbliğində müsbüm vasitə olduğunu göstərmişlər. AXC-nin yubileyinə dövlət səviyyəsində qeyd olunmasa hər birimizdə qurur hissə oyadır.

Azərbaycan Respublikası AXC-nin varisi kimi dövlətçilik ənənələrini leyaqətələyə davam etdirir, müstəqil dövlət kimi inkişaf edir, məhkəmələrin, dünyanın demokratik dövlətlərinə sənədli şəhərətənədən qətiyyətli mövqə nümayiş etdirir.

Tarixi mənbələr göstərir ki, XX əsrin əvvəllerində dünənda 30-a qədər dövlət olmuş, Birinci Dünya mühərribəsindən sonra müstəmləkə rejimi tədricən dağıldıqca dövlətlərin sayı 50-ə çatmışdır. Hazırda isə beynəlxalq səviyyədə tanılmış 195 müstəqil dövlətdən bəhs olunur. Bunlardan 2

Həm əylənir, həm də öyrənirlər

➡ Əvvəli səh.1

Niyazi RƏHİMOV

Şagirdin 3x4 ölçüdə şəkli və valideynin imzası ilə təsdiq olunan doldurulmuş vərəq tekrar "Məktəblinin dostu"na təqdim edilir. Beləliklə də şagird "Yay məktəbinə" cəlb olunur.

"Yay məktəbi"ndə şagirdlərin gündəlik həyat tərzini yaxından izləmək məqsədilə paytaxtın bir sıra orta ümumtəhsil məktəblərində olduq. "Məktəblinin dost"ları və şagirdlərlə səhbətləşdik.

**"Elə uşaqlar olur ki,
onları evlərinə qədər aparırıq"**

Paytaxtın Nərimanov rayonunda yerləşən 45 nömrəli tam orta məktəbdə fealiyyət göstərən "Məktəblinin dostu" Nicat Əliyev bizimlə səhbətində bildirdi ki, "Yay məktəbi"nə uşaqlar çox böyük həvəsle golur. Gündün necə başlayıb necə bitdiyi heç hiss eləmirlər. N.Əliyev onu da qeyd etdi ki, 45 nömrəli məktəbdə təşkil olunan "Yay məktəbi"nə 16 nəfər şagird cəlb olunub və onlarla 3 nəfər "Məktəblinin dostu" məşğul olur. Gündəlik proqrama uyğun olaraq uşaqlar günde seher idmanı ilə başlayır. O, sonra sinfə daxil olunduğu və müxtəlif əyləncəli oyunlar təşkil edildiyini dedi: "Şagirdlər burada özlərini çox rahat və sərbəst hiss edir. Çalışırq ki, "Yay məktəbi" onlar üçün maraqlı keçsin. Onlara hər hansı bir məlumatı ötürürəndə belə əyləncəli oyunlardan istifadə edirik. Valideynlər də six əlaqədəyik. Uşaqları məktəbdə özümüz qarşılıyib, özümüz də yola salırıq. Hətta elə uşaqlar olur ki, onları evlərinə qədər aparrıq. Bu hal valideynin övladını məktəbdən gəlib aparmaq imkanı olmayanda baş verir. Həmin valideynlər işdə olduqları üçün bizdən xahiş edirlər ki, övladlarını evə aparaq. Biz də onların xahişini nezərə alırıq. Axı biz məktəblinin dostuyuq". N.Əliyev onu da bildirdi ki, şagirdlərin maraqlarına uyğun olaraq oyunlar təşkil olunur.

Uşaqlar bizim gələcəyimizdir, gələcəyimizi nə cür tərbiyə edəcəyiksem, ölkəmizin, millətimizin, dövlətimizin sabahı bundan asılı olacaqdır.

Heydər ƏLİYEV,
ümummilli lider

Bakı məktəbliləri üçün təşkil olunan "Yay məktəbi" davam edir

**"Gələn il məktəbimizdə
"Yay məktəbi" təşkil
olunsa mən yenə
qatılmaq istəyirəm"**

45 nömrəli məktəbdəki şagirdlərin cəhərsində güllüş, təbəssüm açıq-aydın görünürdü. Onlar birgə gah topla oynayır, gah da mahmə oxuyurdular. Elə həmin təhsil ocağının şagirdi, "Yay məktəbi"nə cəlb olunan Samiullahverdiyev da sevincini bizimlə bölfüdü. O, "Yay məktəbi"ndə çox əyləndiyini, heç darixmadığını dedi: "Evde valideynlərimə deyirəm ki, gələn il məktəbimizdə "Yay məktəbi" təşkil olunsa mən yenə qatılmaq istəyirəm. Çünkü mən burada özüm çox sərbəst hiss edirəm. Qısa müddət ərzində oxlu dostlar qazanmışam. Əyləncəli oyunlar vasitəsilə bir çox biliklər elədə etmişəm. Burada keçirdiyim günləri heç vaxt unutmayıacam".

**"Kimin həftənin sonunda
daha çox ulduzu olsa
ona hədiyyə verilir"**

Məktəbin digər şagirdi Məryəm Cəbrayılsoy da "Yay məktəbi"ndən razılığını bildirdi. O, burada iştirak etməyən digər sınıf yoldaşlarının ondan tez-tez "Yay məktəbi" haqqında məlumat aldıqlarını, həmin şagirdlərin burada olmadıqları üçün təsəffünləndiyini də bizi lər dedi: "Vaxtum burada daha qəşəng, daha səmərəli keçirirəm. Müəllimlər hər oyun bitəndə bize ulduzlar verir. Kimin həftənin sonunda daha çox ulduzu olsa ona hədiyyə verilir. Özüüm Arzu, Lalə, Türkən adlı yeni dostlar tapmışam. Burada birləşdən olmağı, çətin zamanlarda nə etməli olduğunu öyrəndilər. Öyrəndiklərim düşüntürəm ki, gələcəkdə mənə çox lazımlaşacaq". Məryəm onu da qeyd etdi ki, "Məktəblinin dostu" onlara sağlamlıq imkanları məhdud insanların necə davranışın lazımlı olduğunu da öyrədir.

"Yay məktəbi" ilə bağlı müşahidələrimiz paytaxtın digər bir məktəbində - 57 nömrəli tam orta məktəbdə də apardı. Məktəbin həyətinə daxil olan kimi bir neçə şagirdin topla əyləncəli bir oyun oynadığının və oyun əsnasında bir-birinə sual verdinənin şahidi oldum.

**"Oyunların bəzilərini ingilis,
rus dillərində qururuq"**

57 nömrəli məktəbdə elə bizi ilk qarşılayan da "Məktəblinin dostu" Sultanə Məmmədova oldu. O, bizimlə səhbətində bildirdi ki, 20 uşaq "Yay məktəbi"nə golir. S. Məmmədova məktəblilərin hərtərəflı inkişafını tömən edən "Yay məktəbi"ndən istər şagirdlərin, istərsə də valideynlərin çox razı qaldığını dedi: "Biz burada program tərtib etmişik və programda uyğun olaraq şagirdlərə öyrədici təlimlər keçirir. Oxu saatları, öyrədici oyunlar təşkil olunur. Xaricidil biliklərinə yiyələnmək, bu dillərdə ünsiyəti formalasdırmaq məqsədilə oyunların bəzilərini ingilis, rus dillərində qururuq. Bundan başqa, musiqi, rəqs saatları da təşkil olunur ki, şagirdlər burada öz bacarıqlarını nümayiş etdirirler". "Məktəblinin dostu" şagirdləri şəhər daxilində bir neçə ekskursiya dərəcədə apardıqlarını sözlərinə əlavə etdi.

**"Burada bir çox Azərbaycan
filmləri izlədim ki, həmin
filmləri ilk dəfə idi göründüm"**

57 nömrəli məktəbin şagirdi Şəhla Adilova da "Yay məktəbi" ilə bağlı fikirlərini bizimlə bölfüdü. O, "Yay məktəbi"nən vaxtının bitməməsini arzuladığını gülə-gülə bizi dəri. Səbəbin sorusunda isə bildirdi ki, evdə olanda dərrix. Burda isə vaxtı çox gəzel keçir. Şəhla "Yay məktəbi"ndə çoxlu məlumatlar elədə etdiyini, bilmədiyi şeyləri öyrəndiyini də dedi: "Burada bir çox Azərbaycan filmləri izlədim ki, həmin filmləri ilk dəfə idi göründüm. Bundan başqa, yol

hərkəti qaydaları, özündən böyük lərlənəcə davranımları olduğunu da bizə yaxşı başa salırdalar". Şəhla "Yay məktəbi"ndə keçirdiyi günlərin onun xatirəsində xoş izlər buraxıldığını da sözlərinə əlavə etdi. İstər şagirdlərlə, istərsə də "Məktəblili-

nin dostları" ilə etdiyimiz səhbətlərdən o qənəətə gəldik ki, məktəblilərin asudə vaxtlarının səmərəli təşkilini baxımından "Yay məktəbi" çox faydalıdır. Çünkü burada şagirdlər həm əylənir, həm də öyrənirlər.

Sevincimiz, xoşbəxtliyimiz, cəmiyyətin gələcəyi - uşaqlar

lara olan diqqət və qayğıda, onların Vətənə layıqli övlad kimi yetişdirilməsində özünə büruezə verir. Nizami rayonundakı 113 nömrəli uşaq bağçası və körpelər evində olduğu kimi.

Bağçanın müdürü Flora Bayramova ömrünü uşaqların tərbiyəsinə həsr edib desək, yanılmayıq. Çünkü 43 ildir ki, bu sahədə çalışır. Bağçanın həyətində bəzi şeylərə təccübələrə baxdıqımızı görən Flora xanım dedi ki, bax, bu gördüyüünüz "Qış mətbəxi"dir. Bağcada fəaliyyətə göstərən 8 qrupun her biri quisqəsi düzəldib. Ətrafın da səkkiz su qabı qoyub. Ətrafdakı quislər hər gün uşaqların gözü qarşısında onları düzəldikləri "qış mətbəxi"ndə qidalanırlar. Uşaqlar bundan zövq alırlar.

Sonra həyətyani sahədə əklimiş kənd təsərrüfatı məhsullarını göstərək deyir ki, bunların hamisini tərbiyəçi-müəllimlərin rəhbərliyi və köməkliyi ilə uşaqlar yetişdirirlər. Burada yetişdirilen məhsulların hamısı nəhər vaxtı uşaqlara verilir. O cümlədən, həyətyani sahədə yetişdirilən meyvələr də uşaqlara verilir. Uşaqlar hem meyvələrin, həm də kənd təsərrüfatı məhsullarının necə yetişdirildiyini, onlara vaxtla-vaxtında qulluq göstərildiyini, toplanma qaydasını öyrənilərlər.

Müxtəlif gül kolları da uşaqların iş-tirakı ilə yetişdirilir.

Ümumiyyətlə, burada 8 qrup fəaliyyət göstərir. Onlardan 3-ü rus qrupudur. 150 uşaqın tərbiye aldığı uşaq bağçasında 16 tərbiyəçi-müəllim fəaliyyət göstərir. Ümumiyyət 40 nəfərdən ibarət olan kollektivdə uşaqlar üçün hər cür şərait yaradılıb. Mütəmadi olaraq keçirilən "Açıq qapı" günləndə valideynlər uşaq bağçasına gəlir, tədbirlərde iştirak edir, uşaqların gün ərzindəki məşquliyətlərini izleyirler.

Uşaqların müxtəlif müsabiqələrde iştirakı öks etdirən şəkilde, qazandıqları mükafatlara, foxti fərmanlara baxında burada tərbiyəvi işlərin düzgün qurulduğu açıq şəkildə özünə büruezə verir. Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin 3 nominasiya üzrə keçirdiyi müsabiqənin 2 nominasiya üzrə qalibi 113 nömrəli uşaq bağçası və körpelər evi olub. Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən uşaqlar arasında rəsmi sərgisində bağçanın 3 uşağı qalib olub və diploma təltif edilib. Bir neçə il əvvəl uşaqların ulu öndər Heydər Əliyevin 90 illik yubileyinə həsr olunmuş 90 dibçəkdə 90 bənövşəni əkməsi və bu gülərin Nizami rayonundakı parkların bifində

"Ekoloji çırıq", "Ana təbiət, bayramın mübarək!" tədbirləri də bütünlükətə təbətin qorunmasına həsr olunmuşdu. Həmin tədbirlərdən sonra uşaqların səmərəli təşkilini baxımından "Yay məktəbi" çox faydalıdır. Çünkü burada şagirdlər həm əylənir, həm də öyrənirlər.

"Milli irsimizi qoruyaq" adı ilə keçirilən silsilə tədbirlər uşaqlarda ölkəmizin qədimliyi barede tam təsəssürat yaradıb. Uşaqların tərbiyəçi-müəllimlərin köməyi ilə düzəldikləri "Qobustan qayaları", "Yanar dağ", "Şah dağ", "Palçıq vulkanı", "Qaval dağ", "Qız qalası", "Xudafərin köpüsü" maketləri bağcaya gələnlər tərəfindən böyük maraqla qarşılıqlı.

F. Bayramova dedi ki, 22 aprel Beynəlxalq Yer Günü ilə əlaqədar uşaqların hazırladıqları edəbi-bədii kompozisiya bütünlükətə təraf mühafizəsi sahəsində icti-maiyyət arasında aparılan təbliğat işlərinə həsr olunmuşdu. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin, Nizami Rayon İcra Hakimiyyətinin nümayəndələrinin, həmçinin valideynlərin də iştirakı ilə keçirilən tədbir uşaqların istedadını bir daha nümayiş etdirdi. Yaşlılıqlara qulluq edilməsi, təmizlik, abadlıq missiyasını özündə eks etdirən Beynəlxalq Yer Günü ilə əlaqədar keçirilən tədbirlər sırasında 113 nömrəli uşaq bağçasının uşaqları ilə qeyd olundular. Axi uşaqlar bizim sevincimiz, xoşbəxtliyimiz və cəmiyyətin gələcəyidirler.

Ömrünü uşaqlara həsr edən F. Bayramova ölməzidə uşaqlara göstərilən dövlət qayğılarından, Prezident İlham Əliyevin, Birinci vitse-prezident Heydər Əliyevin Fonduñun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın, Fonduñun vitse-prezidenti Leyla xanım Əliyevanın uşaqlara göstərdikləri xüsusi diqqət və qayğıdan razılıqla dənisi. Sonra dövlətimizin başçısının 113 nömrəli uşaq bağçasının uşaqları ilə çəkdiirdiyi şəkli göstərdi. Dedi ki, bütün bunlar onları daha da ruhlandırır. Axi uşaqlar bizim sevincimiz, xoşbəxtliyimiz və cəmiyyətin gələcəyidirler.

Olıqismat BƏDƏLOV

Uşaq ailənin, xalqın, dövlətin ən qiymətli sərvətidir. Bu qiymətli serveti fiziki və mənəvi cəhətdən sağlam, cəmiyyətə faydalı vətəndaş, Vətənə sadıq övlad kimi böyütmək çətin və məsuliyətli olduğunu qədər de şərflidir. Əgər gələcəyimizi bugünkü uşaqlarına əmanət ediriksem, onların düzgün tərbiye olunması, hənsi ideyalara qulluq etməsi hər bimizini ciddi düşündürməlidir. Ona görə də uşaqlara hər zaman diqqət və qayğı göstərilir, onların düzgün tərbiye olunmalarına, qarşılaşdırılmasına problemlərin aradan qaldırılmasına, hərəkəfli təhsil almalarına dövlət

səviyyəsində nəzarət edilir. Axi uşaqlar dövlətin gələcəyi, dayağıdır. Bu gün müstəqil Azərbaycanın uşaqları diqqət və qayğı ilə tam şəhətə olunub. Hətta regionlarda on ucqar kəndlərdə də uşaq bağçaları fəaliyyət göstərir. Ulu öndər Heydər Əliyevin "Uşaqlar bizim sevincimiz, xoşbəxtliyimiz, cəmiyyətin gələcəyidir". Ona görə də hər bir insan pərvər cəmiyyətdə uşaqlara daimi xüsuslu qayğı, xüsuslu diqqət göstəriləndir" - müdrik kəlamları uşaqlara olan məhəbbətinin təzahürü iddir. Ulu öndərin siyasi kursunun lajincə davam etdirilməsi bu gün bütün sahələrdə olduğu kimi, uşaq-

İngilis dilini öyrənənlər üçün dərs nümunələri

LearnEnglish

Boxing Day

By Andreea Pulpea

Activity 1

Before you read, decide which word(s) (1–5) go(es) with which meaning (a–e).

1. public	2. servant	3. significance	4. stay up	5. survive
- a. a person who lives and works as a helper in somebody's house
  - b. for all people
  - c. not die or stop; continue to exist
  - d. not go to sleep
  - e. special meaning or importance

A special day

A long time ago, a girl called Minnie worked as a servant for a rich family in London. All year round, she cleaned and cooked and looked after the children and had no time for anything but work. Minnie missed her family, who lived in a small village. Once a year, she was able to leave London and visit them. She was never free on Christmas Day because the rich family needed her to serve their special dinner, but the day after – 26 December – was her holiday. The evening before travelling, she always cleaned her best dress and packed her suitcase.

In the village, her mother was so excited she could not sleep. She would stay up all night and decorate the house and cook Minnie's favourite dishes and desserts. Early in the morning, her sisters went to the village square to wait for her. Then Minnie finally arrived, tired from her journey (which used to take hours) but with a big smile and an even bigger box in her arms. This box was a special gift from her employer: it was full of presents for her family. She went home and all her brothers and sisters opened their presents and celebrated together.

This used to happen a long time ago and Minnie and her family are long dead. However, one thing survives: the significance of this day. The 26 December is now called Boxing Day and it's a public holiday in the UK. People don't go to work; they stay home with their families and relax, watching TV and exchanging presents.

Activity 2

Use the words to complete the sentences. Change the form of the words if needed.

public	survive	significance	stay up	servant

- The village was almost destroyed in the war but my house ..... .
- My parents got married on 1 May, so this day has a special ..... in our family in addition to being a ..... holiday anyway.
- I am really tired because I ..... all night waiting for a phone call.
- My grandfather used to work as a ..... in a rich man's house.

Activity 3

Read the story again and put the sentences below in order from 1 (=this happened first) to 6 (=this happened last).

- Minnie's mother cooked her favourite dish.
- Minnie and her whole family opened their presents.
- Minnie arrived from London.
- Minnie packed her suitcase.
- The rich family had a special dinner on Christmas Day.
- Minnie's sisters went to the village square.

Activity 4

a. Read the sentence below and decide which three sentences from 1–6 are true.

Her journey **used to take hours**.

- This happened regularly.
  - This happened sometimes.
  - This is something that happened in the past.
  - We don't know if this happened in the past or now.
  - This continues today.
  - This is no longer happening at present.
- In which of the sentences below are both (a) and (b) possible? In the sentences where only one option is possible, choose the correct one.
- When he was younger, my grandfather (a) **smoked** / (b) **used to smoke** but he stopped a few years ago.
  - When I was at university, I (a) **used to watch** / (b) **watched** football matches every Saturday.
  - There (a) **was** / (b) **used to be** a fantastic football game last night.
  - Last weekend I (a) **didn't use to go** / (b) **didn't go** to the seaside because it was too cold.
  - My grandmother (a) **used to walk** / (b) **walked** 10 km a day to get to school when she was 6 years old.
  - I am not feeling well today. Last night I (a) **ate** / (b) **used to eat** a lot.

Activity 5

What public holidays do you have in your country? What happens on these days? Do people do anything special? Do you have any memories of what you used to do on these days when you were a child?

1. both; 2. both; 3. a; 4. b; 5. both; 6. a

a. true; 2. true; 3. true; 4. true

1. true; 2. true; 3. true; 4. true

1. e; 2. d; 3. a; 4. f; 5. c; 6. b

1. survived; 2. significance; 3. public; 4. stayed up; 5. servant

1. b; 2. a; 3. e; 4. d; 5. c

1. survived; 2. significance; 3. public; 4. stayed up; 5. servant

ANSWERS

Məktəblilər Bakı Kitab Mərkəzində

Məktəblilər yay tətilini səmərəli və məraqlı keçirir. Belə ki, "Yay məktəbi" çərçivəsində Bakı şəhəri 5 nömrəli tam orta məktəbin şagirdləri Bakı Kitab Mərkəzində ekskursiya ediblər.

Məktəblilər Mərkəzin imkanları ilə tanış olub, oxu zali, elmi fəaliyyətə məşğul olanlar üçün tədris güşələrinə baxış keçirib, elektron tablolar vasitəsilə mərkəzdə satılan kitablar haqqında məlumat alıblar.

Bakı Kitab Mərkəzinin qonağı olan məktəblilər burada mütləci edib, müxtəlif nəşrlərle yaşı, ədəbi və mədəni xarakterli təqdimat tədbirlərinin keçirilməsi üçün nəzərdə tutulan məkanlara baş çökiblər.

Ekskursiyannın təşkil olunmasında məqsəd məktəblilər arasında mütləci mədəniyyəti və oxu vərdiğini inkişaf etdirmək, kitaba olan məraqlı dəha da artırmaqdan ibarətdir.

Qeyd edək ki, ödenmişsiz qaydada təşkil olunan "Yay məktəbi" Bakı şəhəri üzrə "Məktəblinin dostu" layihəsinin tətbiq olunduğu 32

məktəbi ehtəzədir.

"Yay məktəbi" çərçivəsində 2000-ə yaxın şagird üçün təlim, seminar və informativ sessiyalar keçirilir, müxtəlif idman yarışları, ekskur-

siyalar, əyləncəli saatlar təşkil olunur.

Həftənin 5 günü saat 09:00-dan 14:00-dək davam edən "Yay məktəbi"ndə şagirdlər səmərəli, maraqlı və əyləncəli vaxt keçirirlər.

Gələcəkdə lazımlı olacaq əsas bacarıqlar

Gələcək iş yerlərinə
necə hazırlaşmaq olar?

Oruc MUSTAFAYEV

Gələcəkdə, 11 il sonra, 2030-cu ildə sizə karyerinizdə hansı bacarıqlar lazımlı olacağını bilirsiniz? 2030-cu ildə çox böyük ehtimal ki, siz hazırda hətta mövcud olmuşdur bir iş yerində işləyecəksiniz. Biz hələ uçaq avtomobilərin yaradılması və ya dünyada ilk zamanının ixtira olunmasından danışmırıq. İş dünyası sürətlə inkişaf edir, bu, o deməkdir ki, sizə aydınlaşdırmaq lazımdır: əvvəlcədən təsəvvür etmək, çox çətin olan gələcək iş yerlərinə necə hazırlaşmaq olar?

Əlbəttə, heç kim bizi hansı bacarıqların lazımlı olub-olmadığını daqiq söyləyə bilmez. Bununla belə, gələcək karyerinizdə müvəffəqiyyət qazanmaq üçün lazımlı olacaq 5 bacarıq barədə məlumat vermək mümkündür.

Koqnitiv çeviklik

Rəqəmsal texnologiyaların artması o deməkdir ki, siz çoxsaylı imkan və onların yaratdığı problemlərin öhdəsindən gəlməli olacaqsınız. Sizin çoxsaylı mürəkkəb ideyaları eyni zamanda konseptləşdirmək və dəyişikliklərə uyğunlaşmaq qabiliyyətiniz varmı? Əgər varsa, onda siz işsəgötürülər və rekryuterlər tərofından yüksək qiymətləndirilən keyfyyətləri göstərirsiniz.

Rəqəmsal savad və hesablama düşüncəsi

Bir halda ki, dünya əvvəlki kimi yüksək texnologiyalı və daim inkişaf edən texnologiyalara güvenir, rəqəmsal texnologiyalara ehtiyac həmçinin artır.

Siz, şübhəsiz ki, STEM haqqında eñidirsınız, amma SMAC (social, mobile, analytics və cloud) barədə məlumatınız varmı? Hərçənd belə görünür bilər ki, bizi rəqəmsal dəbdə olan sözlər "bombardman" edirlər, amma rəqəmsal savad nə vaxtsa mümkün hesab edilən yeni texnologiyalar - sənli intellekt (AI), maşın təlimi, əşyaların interneti (IoT) və elm haqqında məlumatlar almağı mümkündür.

"Bize 21-ci əsrin çox mümkün ki, hələlik üzləşmədiyimiz problemlərini həll edə bilmək alımları öyrətmək lazımdır", -deyə Vitvatersranda Universitetinin rektoru, professor Adam Həbib bildirir.

"Kasıbılıq, işsizlik və qeyri-berabərlik zonalarının üstündən aşmaq üçün biza zoruri olan texnologiyaları inkişaf etdirmək naminə müx-

təlif sektorlarda işləməliyik, eyni zamanda boşəriyət üçün prioritət olan yeni dünya nizamını yaratmalyıq".

Sənli intellekt və ya elektron elm sahəsində magistr dərəcəsi bacarıqlarımızın rəqəmsal dəstəni inkişaf etdirməkədə sizə kömək edə, verilənlərin və tədqiqatların vizuallaşmasından tətnimə hesablamaları intellektinə qədər müxtəlif sahələrdə sizin texniki zirəkləyinizi sürətləndirməyə kömək göstərə bilər.

Qərarların müzakirə və qəbul olunması

Ola bilsin ki, robotlar və avtomatlaşdırma texnologiyaları hesablamalar və diaqnostik qərarlar kimi başqa üsullarla insanlarda daha yaxşı işləşən, ancaq insanlar onsuz da məlumatların analizinin subyekтив tərəfi kimi əhəmiyyət kəsb edəcək. Nəzəroalaq ki, biz dördüncü sənaye inqilabının astanasındayıq, bizə hələ də dünyaya rəqəmlər və onların əhəmiyyətini göstərə bilən insanlar lazımdır.

Emosional və sosial intellekt

Rəqəmsal texnologiyalar və sənli intellektlə əvəz edilmiş məmkün olmayan emosional və sosial intellekt unikal insani imkanlar olaraq qalmaqdadır. Bəzi sektorlarda bu keyfiyyətlər həlliçi əhəmiyyətə malikdir. Səhiyyədə iş yerlərinə tələbat artır. Bəzi sahələr isə hər zaman insan elementi tələb edəcək.

Etibarsız sayılır

C.İldırım adına Azərbaycan Politeknik İstututu (indiki Azərbaycan Texniki Universiteti) tərəfindən 1985-ci ildə Hacıyev Valeh Tofiq oğluna verilmiş İB-049890 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti tərəfindən 2019-cu ildə Salmanov Əmrəh Qoçubəy oğluna verilmiş C-015038 nömrəli bakalavr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağcabədi rayon Hindarx qəsəbə 1 nömrəli tam orta məktəbi 1999-cu ildə bitirmiş İsmayılova Nurənə Əmirəslan qızına verilmiş A-358641 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağcabədi rayon Hacıbədəlli kənd tam orta məktəbinin IX sinfini 2006-ci ildə bitirmiş Məmmədəvə Kəmalə Cahangir qızına verilmiş A-334923 nömrəli şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağcabədi rayon M.F.Axundov adına 3 nömrəli məktəb-liseyi 2006-ci ildə bitirmiş Məmmədəvə Neman Ramiz oğluna verilmiş B-281526 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Göygöl rayon Texniki Təbiət Fənlər Təmayülli Liseyi 2014-cü ildə bitirmiş Əhmədov İbrahim Oktay oğluna verilmiş A-371059 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə Humanitar Kollegi tərəfindən 2011-ci ildə Məmmədəvə Turqut Yusub oğluna verilmiş AA-001969 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyası və İdman Akademiyası tərəfindən 2008-ci ildə Qurbanov Həsən Büyükağa oğluna verilmiş B-096363 nömrəli bakalavr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Göyçay şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbi 2005-ci ildə bitirmiş Qasimli Teymur Şahin oğluna verilmiş 219142 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Əydəm Musiqi Məktəbi tərəfindən 2010-cu ildə Cəbrayılova Çınarə Nizami qızına verilmiş BB-II-103953 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 286 nömrəli tam orta məktəbi 2005-ci ildə bitirmiş Kazimov Tofiq Zaur oğluna verilmiş B-121719 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 193 nömrəli tam orta məktəbi 2009-cu ildə bitirmiş Məmmədəvə Nərgiz Çingiz qızına verilmiş B-637453 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Müəllimlər İstututunun Zaqatala filialı tərəfindən 2006-ci ildə Abbasov Asım Arif oğluna verilmiş B-059848 nömrəli bakalavr diplomi və diploma əlavə qiymət cədvəli itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Mingəçevir şəhər 14 nömrəli tam orta məktəbi 1988-ci ildə bitirmiş Namazov Əlikram Məcnun oğluna verilmiş A-420745 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şirvan şəhər 14 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2015-ci ildə bitirmiş Cavadzadə Elvin Məmmi oğluna verilmiş A-565600 nömrəli şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Texniki Universiteti tərəfindən 1996-ci ildə Yarob A.M.Iştiehəvərliyənən verilmiş AC-I-000055 nömrəli magistr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qəbələ rayon Bum qəsəbə tam orta məktəbini 1997-ci ildə bitirmiş Müzeffərov

"AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ"

Qəzet 1934-cü ildən çıxır

Baş redaktör müavini

Sarvan İbrahimov

538-21-55

Mühəsibatlıq

539-67-74

Reklam və elanlar

539-20-77 (tel/faks)

Ünvan: AZ-1100, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə 23 M, Mətbuat Evi, 5-ci mərtəbə

Qəzet "Azərbaycan müəllimi"nin kompüter mərkəzində yığılın və "Azərbaycan" nəşriyatında çap olunur

Qəzet hər həftənin cümə günü çıxır

Bank hesabımız

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı 5 sayılı "Mətbuat şöbəsi"

Kodu: 805142 VÖEN: 9900001881

M/h: AZ 03 NABZ 0135010000000002944

S.W.I.F.T.: IBAZAZ 2X

"Azərbaycan müəllimi" qəzeti redaksiyası

Hesab № AZ80 IBAZ38060019443164986350

VÖEN: 1300397831

Lisenziya № 022327, İndeks: 0003, Tiraj 6203, Sifariş 2403

Məsul növbətçi: E.Babayev

verilmiş ET-016983 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Xaçmaz rayon M.Əbilov adına Yalama kənd tam orta məktəbini 2006-ci ildə bitirmiş Əşurov Rahib Qaflan oğluna verilmiş A-415878 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Xaçmaz rayon M.Əbilov adına Yalama kənd tam orta məktəbini 2002-ci ildə bitirmiş Əsənova (Hidayatova) Hicran Şahbaz qızına verilmiş B-533772 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Respublikası Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin Heydar Əliyev adına 8-nömrəli adı Sərkər kənd tam orta məktəbini 2008-ci ildə bitirmiş Məmmədəvə (Ramazanova) Ayligil Gülməmməd qızına verilmiş B-519431 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Xaçmaz şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbin VIII sinfini 1984-cü ildə bitirmiş Həsəliyev Fərrux Seyfəddin oğluna verilmiş 664235 nömrəli şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qusar şəhər 2-nömrəli tam orta məktəbin VIII sinfini 1994-cü ildə bitirmiş Məmmədov Murad Minnə oğluna verilmiş A-199875 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı Akademiyası tərəfindən 2005-ci ildə Orucov Behbud Yaşar oğluna verilmiş B-054617 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Laçın rayon 11 nömrəli tam orta məktəbi 2009-cu ildə bitirmiş Hümətəvə Cünel Məhəmməd qızına verilmiş B-630254 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Kürdəmir rayon Atakılı kənd tam orta məktəbinin 2011-ci ildə bitirmiş Heydərov Tural Kamran oğluna verilmiş A-052190 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Kürdəmir rayon Atakılı kənd tam orta məktəbinin 2013-cü ildə bitirmiş Heydərov Vasif Kamran oğluna verilmiş A-266360 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 55 nömrəli texniki peşə məktəbi (indiki 5 nömrəli Bakı peşə mə

Hacı Əliyev

Ruhidil Qurbanlı və Abdulla Əl-Məşayxi

İslam Abbasov

Bayrağımızı Avropada ucaldanlar

İdman məktəblərinin yetirmələri II Avropa Oyunlarında böyük uğura imza atıblar

➡ Əvvəli səh.1

Sifai SƏFƏROVA

Qürur duyuram ki, Prezidentimiz biz idmançılarla vaxtaşırı görüşür. Bu, şübhəsiz, bizim məsliyyətimizi bir daha artırır və yeni qəlebelərə ruhlandırmır. Biz idmançılar üçün bundan böyük sevinc hissi olabilirmi?

Müxtəlif illərdə kadetlər, yeniyetmələr və gənclər arasında 5 dəfə dünya çempionu, 5 dəfə Avropa çempionu, İsləm Həmrəyliyi Oyunlarının qalibi, II Avropa Oyunlarının gümüş mükafatçısı və böyüklər arasında Dünya Kubokunun qalibi olmuşam. Bu uğurları əzmkarlığım nəticəsində əldə etmişəm. Bildiyim kimi, Avropa Oyunları böyük bir layihədir və yüksək səviyyədə keçdi. Məşqçilərimiz bizi federasiya oyunlarına yüksək səviyyədə, qrafiklə, sistemli şəkildə hazırlayırlar. Yarışlara hazırlaşmaq üçün biz idmançılar hər cür soratın yaradılmışdır. Buna görə də öncə federasiyamızın rehbərliyinə dərin minnətdarlıqlı bildirirəm. Həmçən çalışırıq ki, Vətənə medalla qayıdaq. Ötən il Budapeştə keçriləcək dünya çempionatuna çox ciddi hazırlanırdıq. Bilirdik ki, bizi çatın mübarizə gözləyir. Ona görə də var gücümüzə məşq edirdik. Dünya çempionatında menim çıxış edəcəyim çəki dərəcəsində 10-a yaxın favorit güleşçi var idi. Güclü rəqiblərlə qarşılaşacaqdı. Bütün gücümüz səfərbər etdim. Əziziyətim hədər getmədi, bütün rəqiblərimi üstələyərək ölkəmizə qızıl medal qazandırdım. Həmin anların sevincini sözlə ifadə etmək olduqca çətindir, çünki bu, tək mənim kiminsə üzərində qələbən deyildi, bu, Azərbaycan millisinin xalça üzərində parlaq qəlebəsi idi. Bayraqımız birinci sıradə dalgalananda o yüksəkliyə mən də ucalırdım. Bax, budur hər qələbənin biz idmançılarla bəxş etdiyi sevinc hisslerinin yaşantısı. Rumuniyanın paytaxtı Buxarestdə keçirilən Avropa çempionatında isə Ermənistan təmsilçisini möglub etməkə gəncəyimizin qüdrətini nümayiş etdirdim. Sübət etdim ki, onlar bizi bütün sahələrdə olduğu kimi idman sahəsində də çox geridir. Açığımı deyəcəyəm, baxmayaq ki, idman həmrəylik, dostluq simvoludur və biz idmançılar bu əqideyə daim sadıqık, ancaq mən erməni rəqiblə xalça üzərində üz-üzə gələndə özüm özü qeyri-ixtiyari olaraq idman zalında deyil, səngərdə hiss edirdim və onu möglub etmək, ona Azə-

baycan gəncliyinin gücünü sübut etmək haqqında düşündürdüm. Elə bu əzmkarlığım, Vətənimə olan hədsiz sevgim qalib olmağımı təkan verdi.

“Hər bir valideyn öz övladlarının uğuruna sevinir”

İsləm atası Əzim Abbasov oğlunun idmanə gələsinin tarixçəsini bəls xatırlayıր:

- 17 il bundan əvvəl idman zalında idik. 28 kiloqram çəki dərəcəsində olan uşaqlar güleşirdilər. Məşqçiyə dedim ki, oğlum bu uşaqları yuxar. Onda İsləm vur-tut 7 yaşı vardi. Məşqçinin razılığı ilə o, xalça üzərinə çıxdı və qalib de geldi. Elə həmin gündən de İsləm güleşlə möşgül olmağa başladı. Hər bir valideyn öz övladının uğurlarına sevinir və bundan qürur hissi duyur. İsləm uşaq yaşlarından eziyyətə qatlaşmağı sevir. O, məşq etməkdən zövq alır, yorulmaq bilmir. Bu əzmkarlığının nəticəsidir ki, bir yarışda da ailəmizi, məşqçilərini pərt etməyib, daim qələbə sevincini özü ilə bərabər bizi də yaşıdadı. Özü de etiraf edir ki, nə usaqlıq, nə də gənclik illərinin dadlarını hiss etməyib, bütün günlerini dərsden sonra xalça üzərində keçirib. O, nə az, nə çox, 23 illik ömrünün böyük bir hissəsini yunan-Roma güleşinə həsr edib. Həyatında çox şeyi idmana, güleşə qurban verib. İsləm hər il müxtəlif yarışlarda təxminən 60-a yaxın rəqiblə qarşılaşır. Minskədə II Avropa Oyunlarında 4 görüş keçirdi. Bütün rəqiblər tərəbələ idmançılar idilər, aralarında zofig yox idi. İsləm bütün görüşlərdə uddu, amma finalda üçqat dünya çempionu Jan Beleňyuka uduzu və ölkəmizə gümüş medal qazandırdı.

Bu gün İsləm Abbasov fəxrimizdir, qürur mənəviamızdır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev canabları onu dəfələrlə qəbul edib, idmandan qazandığı uğurları, əzmkarlığımı yüksək qiymətləndirib.

“Prezidentimiz əməyimi yüksək qiymətləndirib”

Sərhəd güleşçisi Hacı Əliyev:
-1991-ci ildə Naxçıvan şəhərində anadan olmuşam. Azərbaycan Dövlət Bodən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasında təhsil almışam. 2010-cu ildə Azərbaycan yığ-

masında çıxış edirdəm. Böyük qardaşım Yaşar Əliyev de idmanın sərbəst güləş növü ilə möşgül olur. Qardaşım 2013-cü ildə Avropa çempionatında bürünc medal qazanıb. Qeyd edim ki, mən 2008-ci ilin mayında Türkiyənin Antalya şəhərində keçirilən yeniyetmələr arasında “Qələbə Kuboku” turnirinə qatıldım. Həmin yarışlarda 54 kiloqram çəki dərəcəsində mübarizə apararaq turnirin bürünc medalını qazandı. Bu, şübhəsiz, məni hədsiz ruhlandırdı və növbəti nailiyyətim Latviyanın Daugavpils şəhərində keçirilən yeniyetmələr arasında Avropa Çempionatında oldu. Mən inadkarlıq nümayiş etdirərək 54 kiloqram çəki dərəcəsində finala gedər bütün rəqiblərimi inamlı möglub etdim. Sonra Latviyanın paytaxtı Riga şəhərində keçirilən beynəlxalq turnirinə qatıldım və yarışı 5-ci yerde başa vurdum. 2009-cu ildə isə növbəti nailiyyətəm ölkədaxili yarışlarda oldu. Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı İlham Əliyevin xatirəsinə həsr olunan gənclər arasında turnirdə bütün rəqiblərim üzərində qələbə qazandım və yarışın çempionu oldum. Dekabr ayında isə böyükər sevincini özü ilə bərabər bizi də yaşıdadı. Azərbaycan Kubokunda bütün rəqibləri möglub edərək turnirin qalibi oldum. Ukraynanın paytaxtı Kiyev şəhərində baş tutan beynəlxalq turnirdə də qüvvəsinə saldım, amma medalçılar sırasına düşə bilmədim, çünki rəqiblərim gözlədiyimdən də qat-qat güclü oldular. Ancaq bu uğursuzluq məni zərreca ruhlandırdı. Məşqçilərimiz bizi ruhdan düşməyək deyə daim bir fikri təlqin edir ki, idmandan belə hallar qəbul ediləndir. Bu, doğrudan da belədir, iki rəqibin yalnız biri qızıl ola bilər.

2010-cu ildə Bakı şəhərində baş tutan Avropa Çempionatında 60 kiloqram çəki dərəcəsində mübarizə apardım, birinci görlüsdə, 1/8 final mərhələsində Almaniya güleşçisi Tim Sliyexer ilə qarşılaşdım. Həmin görünüşün birinci hissəsində möglub olam da (0:1), ikinci və üçüncü hissələrde müvafiq olaraq 3:0 və 3:1 hesabı ilə növbəti mərhələyə vəsiqə qazandım. Ümumiyyətlə, 2010-cu il mənim üçün uğurlu il oldu. Bakı şəhərində keçirilən “Hünər meydani” və Gənəcə şəhərində İsaq Cəfərovun xatirəsinə həsr olunan turnirlərdə də bütün rəqiblərimi möglub edərək qızıl medalı sahib oldum. 2011-ci ildə artıq 20 yaşım vardi. Uğurlarım getdiyərək artırdı. Bolqarıstanın Burqas şəhərində baş tutan “Dan Kolov və Nikola Petrov” Memorialında 8-ci yeri tutdum. Yeniyetmə

gənclər arasında keçirilən Azərbaycan Güləş Federasiyasının (AGF) Kuboku uğrunda beynəlxalq yarışın finalında Togrul Əsgərova ududzum və turnirin gümüş medalına layiq görüldüm. Bütün yarışlara qətiyyətlə hazırlaşıram, ancaq qalib gəlmək əzmi ilə möşqələr edirdəm. 2014-cü ildə Daşkənddə, 2015-ci ildə Las-Veqasda, 2017-ci ildə isə Parisdə baş tutan dünya çempionatlarının qalibi olmuşam. 2016-ci ildə Braziliyanın Rio-de-Janeyro şəhərində keçirilən XXXI Yay Olimpiya Oyunlarında da öz gücümə sinmişəm. Birinci görüşdə Cənubi Koreya güleşçisi ilə qarşılaşdım. Həmin görüşdə 12:2 hesabı ilə vaxtından əvvəl qələbə qazandı və bürünc medalı layiq görüldüm. II Avropa Oyunlarında medal estafetim davam etdirərək qızıl medal qazandı.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev əməyimi daim yüksək qiymətləndirir. I Avropa Oyunlarında qazandığım bürünc medala görə “Tərəqqi” medalı ilə, XXXI Yay Olimpiya Oyunlarında qazandığım bürünc medala görə isə “Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fəxri diplomi” ilə mükafatlandırılmışam.

“Hacı bütün ümidi rəmzi doğrultdu”

Hacı Əliyevin möşqçisi Qırxlар Bədən vətənə öz yetirməsi haqda söylədikləri:

- Hacı mənim bütün ümidi rəmzi doğrultdu. Mən onunla möşqələrə başladığım ilk günlərdən hiss edirdim ki, bu gəzel idmançı olacaq və mənim əməyim hədər getməyəcək. Belə də oldu. Hacının öten bu illər ərzində qazandığı uğurları saladamaqla qurtaran deyil. Deyərdim ki, cəngavər idmançıdır, xalça üzərində çıxanda tamam başqlaşır, sanki tövüs meydanında hiss edir özünü. O, həm də vətənpərvər bir oğuldur. Hər yarışda, “müəllim, Vətənimin üzünü hökmər ağ edəcəyim”, - deyir və edir də. Hacının birincilik qazandığı yarışlarda Azərbaycan bayraqı birinci qalxanda mən onun üzüne diqqət yetirirəm, sanki qanad açıb uçacaq. Bu müqayisələnizə sevinc hisslerini biz onunla birgə yaşayırsınız.

Qeyd edim ki, biz 14-22 sentyabr tarixlərində Qazaxıstanın paytaxtı Nursultan şəhərində keçiriləcək 2020-ci il Tokio Yay Olimpiya Oyunlarına lisenziya xarakterli dünya çempionatına da ciddi hazırlaşırıq. Bu yarışda da Azərbaycan idmanının qüdrətini nümayiş etdirəcəyik.

İlk medal gimnastlarımızdan geldi

Növbəti həmsəhəbətlərim olan Azərbaycan gimnastları Ruhidil Qurbanlı və Abdulla Əl-Məşayxi:

- Milli Gimnastika Arenasında məşq zamanı onlara göründük. Söhbət zamanı öyrəndim ki, Abdulla Əl-Məşayxi Azərbaycan Dövlət Bodən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının I kurs tələbəsidir. Ruhidil Qurbanlı isə paytaxtdakı 277 nömrəli tam orta məktəbin şagirdidir. Bu cütlük öz isətəklə ilə gimnastikanın ən maraqlı, eyni zamanda mürəkkəb və çətin növlərindən biri olan akrobatiqa gimnastikasını seiblər. Məşqçi İrada Qurbanova bu cütlüyün bir-biri tamamladığını söyledi. Onlar en uğurlu cütlükler olduğunu bütün yarışlarda təsdiqleyirler. Sevinirəm ki, mən də bir möşqçi olaraq bu seçimində yanılmamışam. Biz möşqələr zamanı yorğunluğun nə demək olduğunu bilmirik. Hərbədə belə bir qayda var: təlimlərdə çətinliklərə dözməli-sən ki, döyüşdə asanlıqla qalib gələ biləsən. İdman da belədir, yarışlara hazırlıq dövründə bacardığından da artıq çalışsan, qələbə sonnılı olacaq. Bизim bu cütlüyü, sözün tam mənasında, söylədiklərimə nümunə çəkmək olar. Onlar öz möşqələrindən zövq alırlar. 2016-ci ildən müxtəlif seviyyələ yarışlara qatılırlar. İndiyedək 15 ölkədə - Polşada, Belçikada, Portuqaliyada Norveçdə, Rusiyada, Qazaxistanda, Çində və sair dövlətlərdə öz güclərini sınayırlar. 2017-ci ildə Polşanın Jeşiv şəhərində keçirilən akrobatiqa gimnastikası üzrə 28-ci Avropa çempionatında “temp” programı üzrə final çıxışlarımla komandamızın hesabına 3-cü bürünc medalı yazdırıldı. İlk dəfə id ki, qıt çempionatında on güclülər arasında mübarizə apardırdıq. Məsələn, “Minsk 2019” - II Avropa Oyunlarında da Azərbaycan komandasının aktivinə ilk medalı məhz Ruhidil Qurbanlı ilə Abdulla Əl-Məşayxi yazdırırlar. Gimnastlarımız dinamik hərəkətlər üzrə qarşıq cütlüklerin yanında 28,830 xal toplayaraq gümüş, balsans hərəkətləri üzrə qarşıq cütlüklerin yanında 28,160 xalla bürünc, qarşıq hərəkətlər üzrə qarşıq komandaların yanında isə 29,540 xalla gümüş medal sahib olublar.

Azərbaycan yığmasının akrobatiqa gimnastikası üzrə baş möşqçisi İrada Qurbanova vətənə öz yetirmələri haqda söylədiklərini heycənsiz dinləmək mümkün deyildi. O, əməyinin ona yaşatdığı sevinc hisslerini qürrula ifadə edirdi. Söhbətimiz sonunda İ.Qurbanova söyledi ki, bu cütlük sentyabrda Portuqaliyada Dünya kubokuna, oktyabr ayında isə İsrailde Avropa çempionatına qatılacaq. Çalışacaqlar Vətənə növbəti medalları qazandırlımlar.